ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 68ον ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 1932. Ἀριθ. 11.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Αἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Εὐαγγελικαὶ Ἐκκλησίαι συνεφώνησαν ὅπως ἡ πρώτη Κυριακὴ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους θεωρῆται «Κυριακὴ τῆς Ἁγίας Γραφῆς», κατ' αὐτὴν δὲ κηρύσσωνται ἀπ' ἄμβωνος λόγοι περὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὡς βιβλίου, καὶ ἐνεργῆται ἔρανος ὑπὲρ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν. Τὴν ὡραίαν ταύτην συνήθειαν ἀκολουθοῦσι καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ Εὐαγγελικαὶ Ἐκκλησίαι. Διὸ καὶ τὸ παρὸν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν εἶναι ἀφιερωμένον ἐξ ὁλοκλήρου εἰς ἄρθρα σχετικὰ πρὸς τὴν Ἱερὰν Βίβλον καὶ τὴν κυκλοφορίαν αὐτῆς ἀνὰ τὸν κόσμον.

Ο ΑΔΕΣΜΕΥΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν δεσμεύεται.»
Β'. Τιμόθ. β'. 9.

Αἱ Βιβλικαὶ Ἑταιρεῖαι, διὰ τὰς ὁποίας καθιερώθη νὰ γίνωνται ἔρανοι κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου, ἔχουσιν ὡς σκοπὸν τῆς δράσεως αὐτῶν τὸ νὰ θέσωσι τὴν Ἁγίαν Γραφὴν εἰς τὰς χεῖρας παντὸς ἀνθρώπου ἀδιακρίτως γλώσσης, φυλῆς καὶ ἐθνικότητος.

Ἔθεσαν δὲ τὴν ἀρχὴν τούτην ὡς βάσιν, διότι πιστεύουν ὅτι ὄχι μόνον ἐκεῖνοι, εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ὁποίων ἐγράφησαν αἱ Ἱεραὶ Γραφαί, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ λαοὶ ἔχουν ἀναφαίρετον δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Βίβλου, δὲν ὑπάρχει δὲ χεὶρ τόσον ἰσχυρά, ὥστε νὰ δύναται νὰ κατακρατῇ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ἀπὸ τοῦ λαοῦ, τῶν μεγάλων μαζῶν τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ὁποίας πρὸ παντὸς συνεγράφη, διότι, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος, «πτωχοὶ εὐαγγελίζονται».

Ἐν τούτοις, εἰς παλαιοτέρας ἐποχὰς καὶ εἰς σκοτεινοὺς αἰῶνας προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν ἐκκλησίαι Χριστιανικαὶ ἐπεχείρησαν νὰ κατακρατήσωσι τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ἀπὸ τοῦ λαοῦ.

Ἆρά γε καθ᾽ ἣν ἐποχὴν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραφε πρὸς τὸν νεώτερον συνεργάτην του, τὸν Τιμόθεον, νὰ ἐπεχειρήθη τοιοῦτό τι; Ἴσως. Ἡ φρᾶσις τοῦ Παύλου «Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν δεσμεύεται» δύναται νὰ σημαίνῃ ὅτι ἐγένετο καὶ τοῦτο, ὅπως καὶ τόσα ἄλλα, διὰ νὰ ἐμποδίζηται τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας.

Δὲν εἶναι ὅμως δυνατὸν ἄνθρωπος νὰ ἐγγίσῃ μὲ ἐχθρικὰς διαθέσεις τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος. «Εἶναι φοβερὸν νὰ πέσῃ τις εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος».

Παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασιν κατὰ τῆς διαδόσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς, παρ᾽ ὅλας τὰς προσπαθείας πρὸς ἐξαφάνισιν αὐτῆς, αὕτη εἰσεχώρησε πανταχοῦ καὶ σήμερον κυκλοφορεῖ ἐλευθέρως, εἰς πολλὰς δὲ χώρας ἐκυριάρχησε τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ σκέψεως. Ὅπου δὲ συνέβη τοῦτο, ἐκεῖ ἱδρύθησαν ὀργανώσεις μὲ μόνον σκοπὸν τὴν ἄνευ σημειώσεων ἢ σχολίων ἐκτύπωσιν καὶ διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Καὶ εἶναι θαυμαστὸν ὅτι εἰς διάστημα μικρότερον τοῦ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος, εἰς 700 ὡς ἔγγιστα γλώσσας καὶ διαλέκτους μετεφράσθη ἡ Ἁγία Γραφή, καὶ εἰς ἑκατομμύρια ὁλόκληρα ἀνέρχονται κατ᾽ ἔτος τὰ πωλούμενα ἀντίτυπα αὐτῆς καθ᾽ ὅλον τὸν κόσμον.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη διατί «ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν δεσμεύεται».

Πρῶτον, διότι εἶναι λόγος Θεοῦ. Ἡ λέξις «λόγος» ἔχει διαφόρους σημασίας: α) Σημαίνει τὸν ***ἐνδιάθετον*** λόγον—ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἔχομεν εἰς τὴν καρδίαν μας χωρὶς νὰ τὸν ἐκφράσωμεν. β) Σημαίνει τὸν ***προφορικὸν*** λόγον, τὴν ἔκφρασιν καὶ ἐξωτερίκευσιν τῶν διανοημάτων ἡμῶν. γ) Σημαίνει τὸ ***λογικὸν*** ἢ τὴν λογικήν, δηλ. τὸν γνώμονα ἐκεῖνον, κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὁποίου ἐκφέρομεν τὰς κρίσεις καὶ κάμνομεν τοὺς συλλογισμούς μας, κτλ.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀνωτέρω, ἡ λέξις «λόγος», ὅταν ἀναφέρεται εἰς τὸν Θεὸν προσλαμβάνει μίαν ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἐκφράζουσα τὴν ***σχέσιν***, ἡ ὁποία ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶναι ***ὁ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.***

Εἰς τὸ προκείμενον ὅμως χωρίον «Λόγος τοῦ Θεοῦ» σημαίνει ***τὴν ἔκφρασιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους.*** Χάριν διασαφηνίσεως θὰ εἴπωμεν τὰ ἑξῆς: Ὁ Θεὸς εἶναι ἄπειρος, ἤτοι, ***ἀπεριόριστος.*** Αὐτὸς περιβάλλει τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, χωρὶς νὰ περιβάλληται ἢ νὰ περιορίζηται ὑπ᾽ οὐδενός. Λέγει ὁ Προφήτης περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ: «Ὁ λόγος μου ...δὲν θέλει ἐπιστρέψει εἰς ἐμὲ κενὸς ἀλλὰ θέλει ἐκτελέσει τὸ θέλημά μου καὶ θέλει εὐοδωθῆ εἰς ὅ,τι αὐτὸν ἀποστείλω» (Ἡσα. νε΄. 11). Ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶναι ἄπειρος, τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ ὁ Λόγος Του καὶ συνεπῶς ***ἀδέσμευτος*** —δὲν δύναται ἄνθρωπος νὰ τὸν δεσμεύσῃ. Τίς λοιπὸν πεπερασμένος ἄνθρωπος θὰ ἐπεχείρει νὰ δεσμεύσῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ εἴτε ὡς προφορικὸν λόγον (κήρυγμα, διδασκαλίαν) εἴτε ὡς ἔκφρασιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους, εἴτε ὡς τὸν γραπτὸν λόγον, τὴν ***Ἁγίαν Γραφήν,*** τὴν περιέχουσαν πᾶσαν τὴν

βουλὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; Ἂν ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ περιορίσῃ τὸν Θεόν, τότε θὰ ἠδύνατο νὰ περιορίσῃ καὶ νὰ δεσμεύσῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠδυνήθη ἔτι, καὶ βεβαίως δὲν θὰ δυνηθῇ ποτέ, νὰ δεσμεύσῃ ***οὔτε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα*** καὶ τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν—πρᾶγμα πεπερασμένον καὶ ἀσθενὲς καὶ καθ' ὅλα ὅμοιόν του. Πῶς θὰ ἠδύνατο λοιπὸν νὰ δεσμεύσῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ; διότι ἂν κατώρθωνε νὰ περιορίσῃ τὸν Θεόν, θὰ ἦτο ἀνώτερος τοῦ Θεοῦ (ἄπαγε τῆς βλασφημίας!) καὶ συνεπῶς ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἦτο Θεός.

Ἔχομεν πολλὰ παραδείγματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς διανοήσεως, καθ' ἃ οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ καταπνίξωσι τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν, περιβεβλημένοι μὲ τὸ ***ἀλάθητον*** (τὸ ὁποῖον οἱ ἴδιοι ἀπέδωκαν εἰς ἑαυτούς), ἠναγκάσθησαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου νὰ ἀποδεχθῶσιν, ὡς ἐπιστημονικῶς κεκυρωμένην ἀλήθειαν, ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἄλλοτε οἱ προκάτοχοί των κατέκριναν καὶ ἀφώρισαν τοὺς ἀποδεχομένους αὐτήν. Ὁ Γαλιλαῖος, ὁ μέγας ἀστρονόμος, ὁ πρῶτος κηρύξας ὅτι ἡ γῆ περιστρέφεται περὶ τὸν ἥλιον καὶ ὄχι ὁ ἥλιος περὶ τὴν γῆν, κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, τῇ ἐπινεύσει τοῦ ἀλαθήτου Πάπα, εἰς φυλάκισιν ὡς αἱρετικὸς καὶ θὰ ἐκαίετο ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἂν δὲν προσεποιεῖτο ὅτι ἀποκηρύττει τὴν ἀνακάλυψίν του. Σήμερον ὅμως ὁ ἀλάθητος Πάπας μεθ' ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος παραδέχεται ὅτι ὁ Γαλιλαῖος εἶχε δίκαιον. Ποῦ εἶναι τὸ ἀλάθητον; Καὶ ποῖος ἄνθρωπος, ὁσονδήποτε ἰσχυρός, δύναται νὰ δεσμεύσῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα;

Ἀκόμη ὀλιγώτερον δύναται νὰ δεσμεύσῃ ἢ παρεμποδίσῃ τὴν διάδοσιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἴτε ὡς κηρύγματος σωτηρίας, εἴτε ὡς γραπτοῦ λόγου περιέχοντος τὸ ὅλον σχέδιον τῆς σωτηρίας τῶν ἁμαρτωλῶν. Ὅπως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ζωὴν καὶ νὰ περιορίσωμεν τὸ φῶς, οὕτως εἶναι ἀδύνατον νὰ δεσμευθῇ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, διότι εἶναι λόγος ἐξερχόμενος ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ παντοδυνάμου, τοῦ πανσόφου καὶ παντογνώστου Θεοῦ.

Ὅστισδήποτε καὶ ἂν ἐπιχειρήσῃ τοιοῦτό τι, θᾶττον ἢ βράδιον θὰ προσκρούσῃ εἰς τὸν βράχον τῶν αἰώνων καὶ θὰ καταθρυμματισθῇ. «Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ζῶν καὶ ἐνεργὸς καὶ κοπτερώτερος ὑπὲρ πᾶσαν δίστομον μάχαιραν καὶ διέρχεται μέχρι διαιρέσεως ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν καὶ διερευνᾷ τοὺς διαλογισμοὺς καὶ τὰς ἐννοίας τῆς καρδίας» (Ἑβρ. δ΄ 12). Λόγος, ὅστις διαχωρίζει καὶ διερευνᾷ τοὺς διαλογισμοὺς καὶ τὰς ἐννοίας τῆς καρδίας, εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ δεσμευθῇ, μάλιστα δὲ ὅταν ἀνήκῃ εἰς τὸν Θεόν; Τὸν ἐμποδίζουν ἴσως προσωρινῶς οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας· τὸν καίουν ἐνίοτε, ὅπως ἔκαιον ἄλλοτε τοὺς ἀναγινώσκοντας αὐτόν, ἀλλ' ἀντὶ ἑκάστου ἀντιτύπου καιομένου ἑκατομμύρια ὁλόκληρα ἀντιτύπων τίθενται εἰς κυκλοφορίαν ὑπὸ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν. Σήμερον δὲν ὑπάρχει γλῶσσα ἢ διάλεκτος λαλουμένη ὑπὸ σημαντικοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἔχῃ μεταφρασθῇ ἡ Ἁγία Γραφή, διότι εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Δεύτερον. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν δεσμεύεται, διότι ἀποτείνεται πρὸς τὸν ἁμαρτωλόν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐκ φύσεως τέκνον ὀργῆς, εἶναι φύσει

ἁμαρτωλός· τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ καθημερινὴ πεῖρα, καὶ πολὺ ἐντονώτερον, ἡ Ἁγία Γραφή. Ὁ ἁμαρτωλὸς λοιπὸν ἄνθρωπος θέλει νὰ γνωρίζῃ τί ἔχει ὁ Θεὸς ν᾿ἀναγγείλῃ πρὸς αὐτόν. Ἐφ᾿ ὅσον δὲ ὁ Θεὸς ἀπευθύνει τὸν Λόγον Του πρὸς τὸν ἁμαρτωλόν, οὐδεὶς συναισθανόμενος τὴν ἁμαρτίαν του θὰ στερηθῇ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πλεῖστοι σήμερον ***ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξιν τῆς ἁμαρτίας*** καὶ συνεπῶς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἁμαρτωλοῦ. Ἐὰν ὅμως εἰσέλθῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἀρνήσεων, δὲν δύναται νὰ σταματήσῃ ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ πρέπει νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἀρνηθῇ καὶ ***τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ***. Διότι ἁμαρτία, ἁμαρτωλὸς καὶ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἔννοιαι στενῶς συνδεδεμέναι πρὸς ἀλλήλας. Ὁ ἁμαρτωλὸς εἶναι ὑπόλογος διὰ τὴν ἁμαρτίαν του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἁμαρτωλόν, μισεῖ ὅμως τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐνήργησεν ἵνα διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλευθερώσῃ τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τὴν ἐνοχὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς. Βλέπετε λοιπὸν πῶς συνδέονται τὰ πράγματα, ὥστε ἡ ἄρνησις τῆς ἁμαρτίας νὰ μᾶς φέρῃ ἀμέσως εἰς τὴν ἄρνησιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ Ἁγία Γραφὴ δι᾿ ἁπλῆς γλώσσης ἐκθέτει πᾶσαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ δημιουργίᾳ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅλην τὴν ἐπέμβασίν Του πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ. Δὲν ζητεῖ ν᾿ ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴν τὴν παρουσιάζει ὡς ἀξίωμα αὐταπόδεικτον καὶ ἀφίνει μόνον τοὺς ἄφρονας καὶ ἁμαρτωλούς, πρὸς κάλυψιν τῆς ἰδέας των ἀφροσύνης καὶ ἁμαρτίας, ν᾿ ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ, μέχρις οὗ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον Ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὴν ὕπαρξιν ἀρνοῦνται, ἵνα λάβωσι τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀρνήσεώς των.

Ἀλλοίμονον ἂν ἡ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν ἀποδοχὴν ἢ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀνθρώπου! Ἀλλοίμονον ἂν ἠδύνατό ποτε ὁ ἄνθρωπος νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν τοῦ Θεοῦ, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ ἐπίστευεν οὐδ' εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὕπαρξιν—πρᾶγμα αὐτόχρημα ἄτοπον καὶ συγχρόνως ἱκανὸν νὰ ἐξαλείψῃ πᾶσαν ἰδέαν θρησκείας ἀπὸ τὴν συνείδησίν του! Εὐτυχῶς τοιοῦτό τι οὔτε ἐπέτυχε οὔτε δύναται νὰ ἐλπίσῃ νὰ ἐπιτύχῃ. Ὡς παράδειγμα ἂς χρησιμεύσῃ ἡ Σοβιετικὴ Ρωσσία, ἡ ὁποία δὲν κατώρθωσε νὰ ἐξαλείψῃ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ἀπὸ τὸν Ρωσσικὸν λαόν.

Ἀλλοίμονον ἂν ἔσβυνεν ἀπὸ τὴν ψυχήν του ὁ ἄνθρωπος τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποκαλύπτει τὸ θέλημά Του καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνει τὸν λόγον Του, διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἔργων του! Θὰ ἦτο πρὸ πολλοῦ νεκρός. Ἀλλ᾿ ἰδοὺ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῇ, ἐπειδὴ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ἠχεῖ εἰς τὰ ὦτά του καὶ τὸν ζωογονεῖ καὶ τὸν φωτίζει καὶ τὸν σώζει. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν αὐτὸς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ νὰ δεσμευθῇ, ἀφοῦ ἀποτείνεται εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, ὅστις πεινᾷ καὶ διψᾷ διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ ἀποκατάστασίν του·

Ὁ ἄνθρωπος κράζει πρὸς τοὺς ἀποστεροῦντας αὐτὸν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ: «Μὲ ποῖον δικαίωμα μοῦ κατακρατεῖτε τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἀφοῦ δι᾿ αὐτῆς ὁ Θεὸς ἀποτείνεται πρὸς ἐμέ; Πῶς μὲ ἀποστερεῖτε τοῦ Θείου Λόγου, τὸν ὁποῖον θέλω νὰ μελετήσω, διὰ νὰ γνωρίσω τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου πρὸς σωτηρίαν καὶ εὐτυχίαν μου αἰώνιον;» Ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς κληρονομία ἢ δικαί-

ωμά του, θὰ τὸ διεκδικήση καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς κανένα—οὔτε εἰς Πάπας οὔτε εἰς Ἱερὰς Ἐξετάσεις οὔτε εἰς ἄλλας οἱασδήποτε ἀνθρωπίνας ὀργανώσεις—νὰ καταπατήσουν τὰ δικαιώματά του, δεσμεύοντες τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ πᾶσα τοιαύτη δέσμευσις γρήγορα ἢ ἀργὰ θὰ φέρῃ τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα—τὴν εὐρυτέραν αὐτοῦ διάδοσιν.

Τρίτον. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν δεσμεύεται, διότι ***ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.*** Ὅπως ὁ πεινασμένος ζητεῖ ἄρτον καὶ ὁ διψῶν ζητεῖ ὕδωρ, οὕτω καὶ ὁ ***ἁμαρτωλὸς ζητεῖ τὴν σωτηρίαν του*** καὶ δὲν θὰ ἀνεχθῇ ποτε νὰ τοῦ κατακρατήσουν κανὲν βιβλίον ἢ διδασκαλίαν, ἥτις θὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν χάριν. Ἡ Ἁγία Γραφὴ διαλαμβάνει τὰ περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ σωτηρίου ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀσχολεῖται ὁλόκληρος μὲ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου πονεῖ, θλίβεται, διότι θέλει ν᾿ ἀκούσῃ περισσότερα περὶ τοῦ Σωτῆρός Του, περισσότερα περὶ τῆς ἀγάπης Του, περισσότερα περὶ τῆς αὐτοθυσίας καὶ περὶ τοῦ θανάτου Του. Τὴν σήμερον τὰ σκοτεινότερα μέρη τῆς γῆς ἀφυπνίζονται καὶ ζητοῦν νὰ μάθουν πλειότερα περὶ τοῦ Χριστοῦ—Ἰνδοί, Τοῦρκοι, Ἀφρικανοί, κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Πολυνησίας ζητοῦν πληροφορίας περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς σωτηρίας Του. Αὐτὸ δὲ τὸ θέμα μόνον εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ἐκτίθεται. Ποῦ ἀλλοῦ λοιπὸν εἰμὴ εἰς τὸ αἰώνιον Βιβλίον τοῦ Θεοῦ—εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν—θὰ δυνηθοῦν οἱ ἄνθρωποι νὰ μάθουν τὰ περὶ Χριστοῦ καὶ τῆς σωτηρίας Αὐτοῦ;

Οἱ αἰῶνες διεδέχθησαν ἀλλήλους καὶ διὰ μέσου αὐτῶν τὸ γνήσιον Χριστιανικὸν πνεῦμα δυνατὸν νὰ ὑπέστη (καὶ ὑπέστη) μείωσιν, δὲν ἔσβυσεν ὅμως· αἱ ἀπόπειραι πρὸς παρεμπόδισιν τοῦ Θείου Λόγου ἐπολλαπλασιάσθησαν, πλὴν δὲν ἴσχυσαν· ἡ πνευματικὴ ἀναζωπύρησις ἐπανέφερε τὸ ἀρχικὸν Χσιστιανικὸν πνεῦμα τοῦ εὐαγγελίζεσθαι τὸν ἁμαρτωλὸν κόσμον. Ἱεραποστολικαὶ καὶ Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι ἀνέλαβον τὴν διάδοσιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Κατὰ τὸ ἔτος 1808, ἤτοι, τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν ἵδρυσιν αὐτῆς ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐξετύπωσε 81,157 ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου. Ἐφέτος κατὰ τὸ 1932 ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 10,552,281 ἀντίτυπα, πρὸ δύο δὲ ἐτῶν, ἤτοι, κατὰ τὸ 1930, ἐκυκλοφόρησε 12,175,292 ἀντίτυπα. Τὸ σύνολον τῶν ἀντιτύπων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἅτινα ἡ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν εἰς διαφόρους γλώσσας ἀπὸ τοῦ 1808 μέχρι τοῦ 1932, ἀνέρχεται εἰς 431,597,597. Προσθέσατε εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ὅσα ἐκυκλοφόρησαν αἱ ἄλλαι δύο μεγάλαι Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι (ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ) καὶ θὰ ἴδητε ὁποῖον ὄγκον κυκλοφορίας ἔχει ἡ Ἱερὰ Βίβλος σήμερον καθ᾿ ἅπαντα τὸν κόσμον.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι μαρτυροῦσι καὶ ἐμπράκτως ὅτι «ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν δεσμεύεται», διότι εἶναι λόγος Θεοῦ ἀποτεινόμενος πρὸς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πραγματοποιηθείσης σωτηρίας, ἥτις ἐξασφαλίζεται διὰ πίστεως εἰς Αὐτόν.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους μάλιστα χρόνους, καθ᾿ οὓς ὁ ὑλισμός, ἡ ἀθεΐα, ἡ κοσμικότης, ἡ φιληδονία τείνουν ν᾿ ἀφαιρέσουν κάθε ὑγιὲς στοιχεῖον ἀπὸ τὴν

νεολαίαν καὶ συστηματικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐργαζόμεναι προσπαθοῦν νὰ ἐξαλείψουν τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, εἶναι εἴπερ ποτὲ καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ νὰ ἐργάζεται καὶ προσωπικῶς καὶ διὰ τοῦ ὀβολοῦ του διὰ τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τοῦ Θείου Λόγου—τοῦ μόνου δυναμένου νὰ ἐμπνέῃ τὰ εὐγενέστερα καὶ τὰ ἁγνότερα τῶν αἰσθημάτων εἰς τὰς τρυφερὰς καρδίας τῆς νεολαίας. Εὐτυχῶς δὲν ἔλειψαν ἄνδρες ἐμπνευσμένοι καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Χριστόν, οἵτινες εἰς τὸ πεῖσμα τῶν συστηματικῶν ἀντιδράσεων τῆς ἀθεΐας καὶ τοῦ ὑλισμοῦ ἐργάζονται δραστηρίως διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς μεγάλης ἐκείνης ῥήσεως, καθ' ἣν ὁ λόγος καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ κατακλύσουν τὴν γῆν ὡς τὰ ὕδατα τοὺς ὠκεανούς. «Διότι ἡ γῆ θέλει εἶσθαι πλήρης τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, καθὼς τὰ ὕδατα σκεπάζουσι τὴν θάλασσαν» (Ἀββακοὺμ β'. 14).

Ὁ πόθος — ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα — διὰ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὴν Ἁγίαν Γραφήν, αὐξάνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας τοῦ Σατανᾶ πρὸς παρεμπόδισιν καὶ δέσμευσιν αὐτῆς.

Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν πατρίδα μας αἱ πωλήσεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς αὐξάνουσι καταπληκτικῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνῆλθον εἰς 88,789 ἀντίτυπα, ἔναντι τῶν 75,849 τοῦ 1930 καὶ 56,882 κατὰ τὸ 1929. Ὡς πρὸς τὴν κυκλοφορίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς κατέχομεν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰ Βαλκάνια. Τοῦτο ὅμως οὐδόλως πρέπει νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς οἴησιν καὶ ὑπερηφανίαν. Τοὐναντίον, ἂς προσευχώμεθα ὅπως ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ τῆς πατρίδος μας καταστῇ ἀνάλογος καὶ ἀνταξία πρὸς τὴν μεγάλην ταύτην κυκλοφορίαν.

Εἴθε δὲ ὁ Κύριος νὰ εὐλογήσῃ ὅλην αὐτὴν τὴν δρᾶσιν τῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν πρὸς διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἵνα ἡ γνῶσις τοῦ Χριστοῦ ὡς Σωτῆρος παντὸς ἁμαρτωλοῦ διὰ πίστεως προσερχομένου εἰς Αὐτὸν ἐπιφέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

Η ΑΦΘΑΣΤΟΣ ΤΕΛΕΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

«Εἰς πᾶσαν τελειότητα εἶδον ὅριον, ἀλλ' ὁ νόμος Σου εἶναι πλατὺς σφόδρα».
Ψαλμ. ριθ'. 96.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν μετὰ προσοχῆς, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, τοὺς ὁποίους περιλαμβάνουσιν αἱ Ἱεραὶ Γραφαί, ἔρχεται μέχρις ἡμῶν ἡ ἀκράδαντος βεβαιότης ὅτι ἂν καὶ εἰς πᾶσαν τελειότητα ἀνθρωπίνων ὑπάρχῃ ὅριον, ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ δὲν γνωρίζει τοιοῦτον ὅριον. Καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην κηρύσσει ὁ Προφητάναξ Δαβὶδ εἰς τὸ προκείμενον ἐδάφιον.

Πᾶν ἔργον ἀνθρώπινον εἶναι ἐλαττωματικόν, ἔχει ἀτελείας, διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀτελής. Ὅθεν προκειμένου περὶ ἀνθρωπίνων ἔργων, ***τελειότης ἀπόλυτος*** δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ἡ ἀνθρωπίνη τελειότης εἶναι σχετικὴ καὶ περιωρισμένη. ***Μόνος ὁ Θεὸς εἶναι ἀληθῶς τέλειος*** καὶ ὅλα τὰ ἔργα Αὐτοῦ

εἶναι τέλεια—ἡ ὁρατὴ Δημιουργία, τὸ Σύμπαν μὲ τοὺς τελείους φυσικοὺς νόμους, οἵτινες τὸ διέπουν. Ἐν τούτοις, καὶ αὐτὸ τὸ τέλειον Σύμπαν, ὡς ὑλικόν, ἔχει ὅρια. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς Ἁγ. Γραφῆς, οἱ οὐρανοὶ μίαν ἡμέραν θέλουσι παρέλθει μὲ συριγμὸν καὶ τὰ στοιχεῖα πυρακτούμενα θέλουσι διαλυθῆ καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα θέλουσι κατακαῆ (Β΄. Πέτρ. γ΄. 10). Ἀλλ᾽ ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐπιβεβαιῶν τοῦτο, λέγει: «Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ θέλουσι παρέλθει, ***ἀλλ᾽ οἱ λόγοι μου δὲν θέλουσι παρέλθει***» (Ματθ. κδ΄. 35). Τὰ φαινόμενα, τὰ ὑλικὰ πράγματα, εἶναι πρόσκαιρα καὶ ἡ τελειότης των ἔχει ὅριον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος λέγει: «Ἡμεῖς δὲν ἐνατενίζομεν εἰς τὰ βλεπόμενα, ἀλλ᾽ εἰς τὰ μὴ βλεπόμενα· διότι τὰ βλεπόμενα εἶναι πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια» (Β΄. Κορ. δ΄. 18). Μόνος ὁ Θεὸς εἶναι ἄνευ ἀρχῆς καὶ ἄνευ τέλους, καὶ ἡ ἀλήθεια Αὐτοῦ διαμένει εἰς τὸν αἰῶνα. ***Ἡ δὲ ἀλήθεια Αὐτοῦ εἶναι ἀποκεκαλυμμένη εἰς τὰς Ἱερὰς Γραφάς.***

Ὁ πρῶτος Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Αὔγουστος ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν Ἀγορὰν τῆς Ρώμης τὸ περίφημον χρυσοῦν μιλλιάριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἤρχιζον ὅλαι αἱ μεγάλαι ὁδοί, αἱ ἑνώνουσαι τὴν πρωτεύουσαν μὲ τὰς ἐπαρχίας τοῦ ἀπεράντου Ρωμαϊκοῦ κράτους, καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐμετροῦντο αἱ ἀποστάσεις. Τοιουτοτρόπως ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ὁ χρυσοῦς μιλλιοδείκτης τῶν αἰώνων. Εἶναι τὸ μοναδικὸν κέντρον τῶν καλῶν σκέψεων, τῆς ἁγίας ζωῆς καὶ τῆς Θείας ἀγάπης, καὶ ἀκτινοβολεῖ καθ᾽ ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ἐκ τῆς Βίβλου ταύτης προῆλθον αἱ ὑψηλότεραι ἐμπνεύσεις τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας — τῆς φιλολογίας, τῆς ποιήσεως, τῆς σκέψεως, τῆς ἠθικῆς ζωῆς, τῆς φιλανθρωπίας. Εἶναι δὲ τὸ μόνον βιβλίον ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ προορισμόν.

«***Ὁ Νόμος Σου***». Εἶναι πράγματι ἡ Ἁγ. Γραφὴ ὁ νόμος καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ; Αὐτὴ εἶναι συλλογὴ ἐξ 66 βιβλίων, ἅτινα ἐγράφησαν ὑπὸ διαφόρων ἀνθρώπων κατὰ διαφόρους ἐποχάς, καὶ εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ ὑπάρχει μεγάλη ποικιλία—ἄλλα μὲν εἶναι ἱστορικά, ἄλλα ποιητικά, ἄλλα προφητικά, συμβολικά, κλπ. Εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα τὴν Βίβλον διὰ πρώτην φορὰν φαίνεται νὰ παρουσιάζῃ αὕτη ἀντιφάσεις τινάς. Ὅσον ὅμως περισσότερον τὴν μελετᾷ, εὑρίσκει ὅτι εἰς ὁλόκληρον τὴν ποικίλην αὐτὴν συλλογὴν ὑπάρχει ***τελεία ἁρμονία.*** Χωρικός τις ἄμουσος καὶ ἀγράμματος, ὅταν διὰ πρώτην φορὰν ἀκούσῃ μίαν ὀρχήστραν νὰ παιανίζῃ, ἐκλαμβάνει ὡς παραφωνίαν τὴν ἁρμονίαν, ἥτις συναποτελεῖται ἀπὸ τὸν συνδυασμὸν τῶν διαφόρων φωνῶν. Τὸ αὐτὶ τοῦ χωρικοῦ ἐκείνου εἶναι συνειθισμένον νὰ ἀκούῃ μίαν μόνον φωνὴν—τὴν μονῳδίαν—καὶ δὲν τὸν εὐχαριστεῖ τὸ συγκέρασμα διαφόρων φωνῶν. Βαθμηδὸν ὅμως διὰ ἐπανειλημμένων ἀκροάσεων τῆς συνθέτου μουσικῆς ἀρχίζει νὰ διακρίνει τὴν ὡραιότητα αὐτῆς.

Τουτ᾽ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Πολλοὶ εἶναι οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων αὐτῆς καὶ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἔχει τὸ ἰδιάζον αὐτοῦ λεκτικὸν ὕφος. Ἀλλ᾽ ὅλοι των ἔγραψαν ***ὑπὸ τὴν ἑνιαίαν ἔμπνευσιν τοῦ Θεοῦ*** καὶ διὰ τοῦτο τὰ συγγράμματά των, παρ᾽ ὅλας τὰς διαφορὰς τοῦ λεκτικοῦ καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν θεμάτων, διαπνέονται ὑπὸ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος καὶ συναποτελοῦσιν ἓν ἁρμονικὸν ὅλον—***μίαν τελείαν ἠθικὴν ἁρμονίαν.*** Διὰ τοῦ Θείου Λόγου ἀνοίγονται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπέραντοι πνευματικοὶ ὁρίζοντες· ἐκεῖ (καὶ

μόνον ἐκεῖ) μανθάνει ὅτι ὑπάρχει αἰώνιος ζωὴ καὶ μακαριότης· ἐκεῖ (καὶ μόνον ἐκεῖ) διδάσκεται καὶ διαφωτίζεται περὶ τῶν ζωτικωτάτων ζητημάτων, ἅτινα ἀφοροῦν εἰς τὴν ἀθάνατον ψυχήν του· ἐκεῖ μανθάνει ὅτι εἶναι ἁμαρτωλὸς καὶ ἔχει ἀνάγκην Σωτῆρος· ἐκεῖ πληροφορεῖται περὶ τοῦ πῶς δύναται νὰ ἀποκτήσῃ τὴν σωτηρίαν του ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, τῆς δυνάμεως καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς. Καὶ μελετῶν τὴν ἱερὰν Βίβλον, βαθμηδὸν καταντᾷ νὰ τὴν θεωρῇ ὡς τὸν πολυτιμώτατόν του θησαυρὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς τὴν ἀκένωτον πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐτυχίας του.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ δὲν ἀποκαλύπτει διὰ μιᾶς ὅλας αὐτῆς τὰς τελειότητας καὶ ὅλους αὐτῆς τοὺς θησαυρούς. Ὁ ἐγκύπτων εἰς τὰς σελίδας αὐτῆς κατ᾿ ἀρχὰς ἴσως τὴν εὑρίσκει, ὡς εἴπομεν, ἀντιφατικήν, παραφωνοῦσαν. Ἀλλ᾿ ὅσον προχωρεῖ εἰς τὴν μελέτην αὐτῆς, ἀνακαλύπτει μίαν πρὸς μίαν τόσον μεγάλας ἀληθείας, αἵτινες εὑρίσκουν βαθεῖαν ἠχὼ εἰς τὴν ψυχήν του, ὥστε ταχέως περιέρχεται εἰς κατάνυξιν, διότι ἀκούει τὴν φωνὴν αὐτοῦ τοῦ Ὑψίστου λαλοῦσαν πρὸς αὐτὸν ἀτομικῶς.

«Πόσον ἀγαπῶ τὸν νόμον Σου!» ἀνακράζει ὁ Ψαλμῳδός· «ὅλην τὴν ἡμέραν εἶναι ἡ μελέτη μου!» Καὶ μέχρι γήρατος βαθέος ὁ μελετητὴς τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνακαλύπτῃ εἰς αὐτὴν νέους θησαυρούς, νέα θαυμάσια, νέας τελειότητας. Διατί; Διότι ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ***ὑπερβαίνει πᾶσαν ἀνθρωπίνην τελειότητα***—«εἶναι πλατὺς σφόδρα.» Καὶ ὁ ἔχων τοιοῦτον τέλειον ὁδηγὸν τοῦ βίου του δὲν φοβεῖται μήπως πλανηθῇ ἢ ἐμπέσῃ εἰς τὰ βάραθρα, τὰ ὁποῖα ὁ Σατανᾶς ἔχει ἀνοίξει εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· διότι τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Θείου Λόγου διαλύει τὸ πνευματικὸν σκότος καὶ φωτίζει τὰ βήματα τοῦ πιστοῦ.

Ἂς κρατῶμεν λοιπὸν στερρῶς τὸ τέλειον τοῦτο φῶς, τὸν ἀλάνθαστον καὶ ἀπεριόριστον τοῦτον ὁδηγόν, ἀκολουθοῦντες αὐτὸν πιστῶς, ἵνα καὶ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ ζήσωμεν ἀσφαλεῖς καὶ εὐτυχεῖς, καὶ ἀπέλθωμεν ἐντεῦθεν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν μὲ τὴν ἱλαρὰν βεβαιότητα ὅτι θὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἀτελεύτητον μακαριότητα.

Ἐν Πειραιεῖ.

Σταῦρος Δεληγιαννίδης.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Δὲν γνωρίζω ἐὰν πολλοὶ ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Λαϊκῆς Φωνῆς» γνωρίζουν ὅτι ἡ χθεσινὴ Κυριακή, ἡ πρώτη Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους, ἑορτάζεται ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ ὡς ἡ «Κυριακὴ τῆς Ἁγίας Γραφῆς». Εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῶν Εὐαγγελικῶν ἢ Διαμαρτυρομένων χωρῶν τὰ κηρύγματα τῆς ἡμέρας ταύτης εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σπουδαιότητος τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῶν ἀποδείξεων τῆς θεοπνευστίας της, τοῦ σκοποῦ της, κλπ. Συνάμα διενεργοῦνται ἔρανοι εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ὑπὲρ τῆς διαδόσεως αὐτῆς, τὸ προϊὸν δὲ τῶν ἐράνων τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν, τρεῖς τῶν ὁποίων ἡ Ἀμερικανική, ἡ Σκωτικὴ καὶ ἰδίᾳ ἡ Βρεττανική, ἔχουν περιλάβει ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς εὐρυτάτης δράσεώς των καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀποτελοῦσαι σέμνωμα τοῦ Χρι-

στιανικοῦ πολιτισμοῦ τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι τὰς συντηροῦν. Δὲν θὰ θελήσω ὅμως νὰ ἀπασχοληθῶ εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον μὲ ταύτας, ἀλλὰ μὲ τὴν Βίβλον, τὴν ὁποῖαν αὗται ἐκδίδουν καὶ κυκλοφοροῦν.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ***μοναδικὸν βιβλίον***. Ἀφ' ὅτου ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε νὰ διατυπώνῃ ἐγγράφως τὰς σκέψεις του (καὶ τὸ ἔπραξε πολὺ ἐνωρίς, ἀφοῦ σήμερον αἱ ἀνασκαφαὶ μᾶς ἀποκαλύπτουν πλουσιωτάτας βιβλιοθήκας, πανεπιστήμια, ἀκαδημίας καὶ ἐκλαϊκευμένην παιδείαν εἰς τὰ 2000 καὶ 2500 ἔτη π. Χρ) ἐγράφησαν ἀναρίθμητοι τόμοι. Οὐδεὶς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ μὲ τὰς ἀξιώσεις, τὰς ὁποίας προβάλλει τὸ Βιβλίον τοῦτο. Ἀξιοῖ ὅτι δὲν εἶναι σύγγραμμα ἀνθρώπινον, ἀλλ' ὅτι συγγραφεὺς αὐτοῦ εἶναι αὐτὸς ὁ Δημιουργὸς καὶ Συντηρητὴς τοῦ Σύμπαντος. Ὁμιλεῖ μὲ τὸ ὕφος ἑνὸς Ὄντος διέποντος τὰ πάντα σύμφωνα μὲ τὸ ἀπόλυτον καὶ ἀνεξέλεγκτον αὐτοῦ θέλημα! «Τάδε λέγει Κύριος» εἶναι φρᾶσις συχνότατα ἀπαντωμένη εἰς τὰς σελίδας τῆς Βίβλου. Ἄλλοτε ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ δι' αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀπ' εὐθείας εἰς πρῶτον πρόσωπον.

Οὐδὲν ἄλλο βιβλίον ἠδυνήθη ποτὲ νὰ οἰκειοποιηθῇ τὴν δόξαν τοῦ νὰ δεικνύῃ τὸν Θεὸν ὡς συγγραφέα αὐτοῦ. Ὑπῆρξαν καὶ ἄλλα ἱερὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐδίδαξαν διαφόρους θρησκείας, ὡς αἱ Βέδαι τοῦ Βούδδα, τὰ βιβλία τῶν Πυρολατρῶν, τὸ Κοράνιον κ. ἄ., οὐδὲν ὅμως ἐξ αὐτῶν τολμᾷ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀνθρώπινον προέλευσίν του. Ἐὰν τὰ ἐξετάσωμεν, βλέπομεν ὅτι περιέχουν ὕμνους, ὁδηγίας διὰ τὴν λατρείαν καὶ πληροφορίας διὰ τὴν μετὰ θάνατον ζωήν, διαδιδόμενα «προφητικῷ δικαιώματι» ὑπὸ τοῦ συγγραφέως προφήτου ἢ ἐμψυχωτοῦ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι μοναδικὸν βιβλίον μεταξὺ ὅλων τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν ποτέ.

Εἶναι βεβαίως ἐνδιαφέρον νὰ ἴδωμεν πῶς δικαιολογεῖ τὴν ἀπαίτησίν της ταύτην ἡ Βίβλος, μολονότι καὶ ἡ πλέον ἀκροθιγὴς ἐξέτασις τοῦ ζητήματος διαφεύγει τὰ σύντομα ὅρια τῆς παρούσης διατριβῆς.

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως ἐπίσης του Χριστιανισμοῦ ἐπὶ οὐδενὸς ἄλλου ζητήματος ἐγράφησαν πλειότερα βιβλία ἢ ὅσα ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς Βίβλου, τινῶν μὲν σφοδρῶς καταφερομένων ἐναντίον αὐτῆς καὶ πασχιζόντων νὰ ἀποδείξωσιν αὐτὴν ἁπλοῦν ἀνθρώπινον βιβλίον, ἄλλων δὲ σθεναρῶς ὑπεραμυνομένων τοῦ Θείου κύρους καὶ τοῦ γοήτρου της.

Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ Κέλσος καὶ ὁ Πορφύριος ἐπεχείρησαν σφοδρὰς ἐπιθέσεις ἐναντίον αὐτῆς, ἀλλὰ ἀπέτυχον. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὁ Βολταῖρος ἐπεχείρησε νὰ τὴν ἀνατρέψῃ, κομπορρημόνως δὲ ἐκαυχήθη ὅτι ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του, μετὰ 50 δὲ ἔτη, εἶπε, δὲν θὰ ὑπῆρχε παρὰ μόνον εἰς τὰς βιβλιοθήκας. Ἐν τούτοις ὀλίγα ἔτη ἤρκεσαν διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ὀγκώδης συγγραφικὴ ἐργασία τοῦ Βολταίρου δὲν ἠδυνήθη νὰ διασείσῃ οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον λίθον της, τοὐναντίον δὲ νικήτρια ἡ Βίβλος προσέδεσε καὶ περιφέρει, ὅπως ὁ Ἀχιλλεύς ποτε τὸ πτῶμα τοῦ Ἕκτορος, τὸ ὄνομα τοῦ Βολταίρου εἰς τὸ θριαμβεῦον ἅρμα της. Διότι τὸ ὄνομα τοῦ Βολταίρου εἶναι γνωστὸν σχεδὸν μόνον ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀποτυχοῦσαν ἐναντίον τῆς Βίβλου ἀπόπειράν του, οὐδεὶς δὲ σήμερον ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς καταφεύγει εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Βολ-

ταίρου διὰ νὰ ἀρυσθῇ ἐκεῖθεν ἐπιχειρήματα ἐναντίον της. Ἀργότερον ἠγέρθησαν ἐναντίον τῆς Βίβλου οἱ ὑλισταί, οἱ ὀπαδοὶ τῆς Ἀνωτέρας λεγομένης Κριτικῆς καὶ ὡρισμέναι φιλοσοφικαὶ σχολαί, ὑπὸ τὰς ἰσχυρὰς ἐπιθέσεις τῶν ὁποίων ἐπιστεύθη ὅτι κατέρρευσεν ἡ Βίβλος. Διαλυθέντος ὅμως τοῦ καπνοῦ τῶν ἐπιθέσεων τούτων κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν, ἀνεφάνη ἄθικτον τὸ Θεῖον τοῦτο οἰκοδόμημα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ οὐρανίᾳ αἴγλῃ, σταθερὸν καὶ ἰσχυρὸν εἴπερ ποτέ.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς γραφίδος τῶν ἀνωτέρω ἡ Βίβλος ἐγνώρισεν ὡς ἐχθρὸν ἄσπονδον καὶ τὴν ***βίαν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας***. Ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ἡ ἰσχυροτέρα πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ δύναμις, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισέ ποτε ὁ κόσμος, ἐξηγέρθη ἐναντίον της καὶ τὴν κατεπολέμησε μετ' ἀνηκούστου ὠμότητος. Μετὰ παρέλευσιν 300 ἐτῶν σκληροῦ ἀγῶνος, ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία κατέρρευσε πρὸ τοῦ παραδόξου τούτου βιβλίου. Μετὰ πάροδον χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν ὁ Πάπας τῆς Ρώμης ἀνενέωσε τοὺς ἐναντίον αὐτῆς διωγμούς. Τὰ ἀντίτυπα τῆς Ἁγ. Γραφῆς κατέσχοντο καὶ κατεστρέφοντο ἀπηνῶς, οἱ δὲ κάτοχοι αὐτῶν ἐκαίοντο ζῶντες. Ἡ Βίβλος δὲν συνήντησε δυσκολίαν εἰς τὴν κατανίκησιν καὶ τούτου τοῦ ἐχθροῦ, ἂν καὶ ἔρρευσε πολὺ αἷμα τῶν ὀπαδῶν καὶ φίλων της. Σήμερον κυκλοφορεῖ εἰς περίπου 30 ἑκατομμύρια ἀντιτύπων ἐτησίως, κατέχει δὲ τὰς ἰσχυροτάτας συμπαθείας τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἂς ἴδωμεν ὅθεν καὶ ἂς προσπαθήσωμεν νὰ ἀνεύρωμεν ποῦ ἔγκειται ἡ ἀνεξήγητος αὕτη δυναμικότης τῆς Βίβλου.

Ἐν πρώτοις, ***ἡ Βίβλος περιέχει τὴν ὑψίστην ἠθικήν***. Τοῦτο δὲν εἶναι βεβαίως εὐνοϊκὸς ὅρος διὰ τὴν ἀπόκτησιν συμπαθειῶν. Ὁ ἄνθρωπος φύσει ῥέπει πρὸς τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὴν εὔκολον ζωήν, τὸν τρόπον δὲ αὐτὸν τοῦ ζῆν δὲν στέργει εὐχαρίστως νὰ ἀποξενωθῇ. Ὅταν ὅμως πεισθῇ εἰς τοῦτο καὶ ἀποφασίσῃ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς περὶ ἠθικῆς τελειότητος διδασκαλίας τῆς Ἁγ. Γραφῆς, τότε εὑρίσκεται πρὸ τελείας ἀρνήσεως τῆς κακῆς φύσεώς του νὰ ἀκούσῃ εἰς τὰ κελεύσματα τῆς διανοίας του. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὀδυνηροῦ αὐτοῦ ἐσωτερικοῦ ἀγῶνος, προστίθεται καὶ ἡ Βίβλος, καταφέρουσα σφοδρὸν μαστίγωμα ἐναντίον του. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἀναφαίνεται ἕτερον κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς Βίβλου:

Ἡ Βίβλος ***πατάσσει τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ ἀνθρώπου***. Ἀφοῦ τοῦ διανοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἴδῃ τὰς κακὰς καὶ διαφθαρμένας πράξεις του, ἀκολουθεῖ δευτέρα καὶ τρομεροτέρα ἀποκάλυψις. Ὅτι εἶνε ***δοῦλος τῆς ἁμαρτίας***, ἀνίκανος νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ ἢ νὰ τὴν ἀποφύγῃ. Κατὰ τὴν ἐπιγραμματικὴν ἔκφρασιν τῆς Βίβλου, ὁ ἄνθρωπος εἶναι «νεκρὸς ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ». Ὅπως ὁ φυσικός, οὕτω καὶ ***ὁ πνευματικὸς νεκρὸς δὲν δύναται νὰ πράξῃ τι καλόν***. Ἡ σῆψις, ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἐξαπόλυσις μιασμάτων εἶναι φυσικαὶ συνέπειαι τῆς καταστάσεώς του. Ἡ ἐπάνοδός του εἰς τὴν ζωὴν εἶναι πρᾶγμα ἐκφεῦγον τῆς δυνάμεώς του.

Εἰς τὸν θλιβερὸν αὐτὸν κύκλον τῶν «νεκρῶν» ἡ Βίβλος περιλαμβάνει πάντας — πλουσίους καὶ πτωχούς, πεπαιδευμένους καὶ ἀπαιδεύτους, ἐπιφανεῖς καὶ ἀσήμους, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἀπὸ τῆς κοινωνικῆς κορυφῆς μέχρι τοῦ τελευταίου ἰδιώτου.

Ἡ διαπίστωσις τῆς ἀληθείας ταύτης δὲν εἶναι εὐχάριστος διὰ τὸν ἐγωϊστὴν

ἄνθρωπον καὶ ματαία θὰ ἦτο ἡ προσπάθεια ἡμῶν νὰ ἀνεύρωμεν καὶ εἰς τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο τῆς Βίβλου τὸν λόγον τῆς ἰσχύος της.

Καὶ πράγματι, ἀφοῦ ἡ Βίβλος πείσῃ τὸν ἄνθρωπον περὶ τῆς κακίας τῶν πράξεών του καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς δι᾿ ἰδίων δυνάμεων ἀπελευθερώσεώς του ἀπ᾿ αὐτῶν, δὲν περιορίζεται μέχρις αὐτοῦ. Προχωροῦσα **προσφέρει Λυτρωτήν.** Διότι ἐν τῇ Βίβλῳ περιέχεται μία γλυκυτάτη ἱστορία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, λαβούσης τὴν ὑψίστην ἐκδήλωσιν ἐν **τῇ ἀποστολῇ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.** Ἐν αὐτῇ ἐκτίθεται πῶς ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ του, προσφερθέντος αὐτοπροαιρέτως ὡς θυσία ἐξ ἀσυλλήπτου ἀγάπης κινούμενος, πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἵνα δυνηθῇ διὰ τοῦ νόμου τῆς ἀντικαταστάσεως νὰ ἀθῳώσῃ τελείως πάντας ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸ ζητήσουν, θὰ πιστεύσουν ἐν ἁπλότητι ὅτι ὁ Θεὸς δυνάμει τοῦ γεγονότος τούτου κηρύττει αὐτοὺς ἀθῴους καὶ δικαίους πάντων τῶν ἐναντίον αὐτοῦ παραβάσεων καὶ θὰ τὸν εὐχαριστήσουν διὰ τὴν ἀγάπην Του ταύτην.

Εἰς τοὺς οὕτω πως προσερχομένους διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς Βίβλου εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐμπιστευομένους εἰς τὸ τέλειον ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὁ Θεὸς χορηγεῖ διὰ μιᾶς τὴν συναίσθησιν πλήρους ἐξαλείψεως πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Συγχρόνως θραύει τὰ δεσμὰ τοῦ κακοῦ, τοῦ «νόμου τῆς ἁμαρτίας» (ὁ ὁποῖος κρατεῖ αὐτοὺς ὑποχρέους νὰ πράττουν τὴν ἁμαρτίαν) καὶ ἀπαλλάσσει αὐτοὺς ἐκ τοῦ ζυγοῦ τοῦ θανάτου διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτῶν εἰς πνευματικὴν ζωήν. Τότε ὁ ἄνθρωπος «φύσει» ἀρχίζει νὰ ἐκπληροῖ ἐν τῷ βίῳ του τὸν τέλειον ἠθικὸν νόμον, τὸν ὁποῖον διδάσκει ἡ Βίβλος, ἀπομακρυνόμενος βαθμιαίως τοῦ κακοῦ καὶ προσκολλώμενος καὶ ἐξυψούμενος εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἡ ὑψηλὴ ἠθική, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἡ Βίβλος, ἥτις ἄλλοτε τὸν ἔφερεν εἰς ἀμηχανίαν, ἤδη ἀποτελεῖ τὴν τερπνοτέραν ἐπίδοσιν ἐν τῷ καθημερινῷ αὐτοῦ ἔργῳ. Οἱ τοιοῦτοι πράγματι ἀποτελοῦν τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡ Βίβλος δὲ τοὺς ὀνομάζει «τέκνα Θεοῦ» καὶ «κληρονόμους τῆς Οὐρανίου Βασιλείας».

Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς δέον νὰ ἀναζητηθῇ **ὁ λόγος τῆς ἰσχύος τῆς Βίβλου καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς Θείας αὐτῆς προελεύσεως.** Διότι οὐδὲν βιβλίον ἀνθρώπινον δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ ἕνα χαρτοπαίκτην ἕνα μέθυσον, ἕνα φθονερόν, ἕνα κλέπτην, ἕνα φονέα, τῶν ὀλεθρίων κλίσεων καὶ παθῶν του, οὐδὲ δύναταί τις νὰ ἀναμένῃ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ἀπὸ ἀνθρώπινον βιβλίον. Πολλάκις ἐγράφησαν (σήμερον δὲ εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε γράφονται) βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐπροξένησαν σπουδαίας ἠθικὰς ζημίας εἰς τὸν κόσμον, οὐδέποτε ὅμως ἐγράφη τι τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἠθικὸν καλόν, ἐκτὸς ἐὰν ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς Βίβλου.

Ὁ ἀρχαῖος κόσμος εἶχε φθάσει εἰς σημεῖον ἐσχάτης καταπτώσεως ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Χριστοῦ. Μολονότι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ἡ διανόησις ἀπέδωκε μοναδικοὺς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος καρπούς, δὲν ἴσχυσε νὰ χορτάσῃ τὴν πεινῶσαν ψυχήν της. Κατὰ τὰς ὁμολογίας τῶν συγγραφέων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ κόσμος ἐκρέματο ἤδη ὑπεράνω τοῦ κρημνοῦ. Ἡ θρησκεία τῆς Βίβλου ἐγκαίρως ἐπελθοῦσα ἔσωσε τὸν κόσμον. Συνέτριψε τὸν παλαιὸν πολιτισμὸν ὡς ἀπροσάρμοστον πρὸς τὸ πνεῦμά της, ἐπενήργησε δὲ τόσον ἰσχυρῶς εἰς τὴν διαμόρφωσιν

τοῦ νέου πολιτισμοῦ, ὥστε εὐχερῶς ἐκ τούτου νὰ συνάγεται διατί οἱ Εὐαγγελικοὶ λαοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων αὕτη ἔχει τὴν μεγίστην κυκλοφορίαν καὶ τὰ δόγματα αὐτῆς τυγχάνουν σεβαστὰ (Ἀγγλοσάξωνες, Σκανδιναυοί, Ὀλλανδοί, Ἑλβετοί, Γερμανοί. Ἀμερικανοὶ) κρατοῦν τὰ σκῆπτρα τοῦ πολιτισμοῦ. Κρατοῦν τὴν κλειδά του. Ἐνῷ οἱ ἄλλοι ὑπολείπονται, μὴ δυνάμενοι νὰ παρακολουθήσωσιν ἀκόπως ἕνα πολιτισμόν, τοῦ ὁποίου δὲν ἐγνώρισαν τὰς πηγὰς οὔτε τοὺς βαθυτέρους συντελεστὰς τῆς ἐξελίξεως.

Ἡ Βίβλος προώρισται νὰ ἐπιζήσῃ τοῦ πολιτισμοῦ μας, τοῦ ὁποίου σήμερον πολλοὶ σπουδαῖοι ἄνδρες δισχυρίζονται ὅτι διακρίνουν ἐπικείμενον τὸ τέλος. Διέτρεξε, λέγουν, τὴν τροχιάν του καὶ ἀποθνήσκει φυσικὸν θάνατον. Ἐὰν τοῦτο συμβῇ καὶ ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ ἀναστηθῇ ἀργὰ ἢ γρήγορα νέος πολιτισμός, δυνάμεθα νὰ ἤμεθα βέβαιοι ὅτι τὸ θαυμαστὸν αὐτὸ Βιβλίον θὰ ἐξακολουθῇ νὰ θερμαίνῃ τὰς καρδίας τῶν μετὰ 500 καὶ 1000 ἔτη ἀπογόνων μας, ἀκριβῶς κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καθ᾽ ὅν καὶ τὰς ἰδικάς μας. Ἐφ᾽ ὅσον θὰ ὑπάρχῃ ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας, ἡ Βίβλος μὲ τὸ ἄγγελμα τῆς ὑπερτάτης Ἀγάπης δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἀποτελῇ δι᾽ αὐτὸν πιστὸν φίλον, ἀσφαλῆ ὁδηγὸν καὶ γλυκὺν παρήγορον διὰ μέσου τῆς ζωῆς ταύτης τῶν δακρύων καὶ τῆς ὀδύνης...

(Ἐκ τῆς «Λαϊκῆς Φωνῆς» Βόλου) ***Ν. Ι. Γιαννόπουλος***
Ἐπιμελητὴς τοῦ Ἀρχαιολ. Μουσείου Βόλου.

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Ὁ μέγας Γερμανὸς θεολόγος Ἀδόλφος Χάρνακ—ἀποκρούων τὴν πρότασιν, ὅπως αἱ Θεολ. Σχολαὶ τῶν Γερμανικῶν Πανεπιστημίων παύσουν νὰ ἦναι συγκεκριμένως σχολαὶ Χριστιανικῆς θεολογίας καὶ γίνωσι σχολαὶ γενικῆς θεολογίας—τονίζει ὅτι ἡ θέσις τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν εἶναι ***μεταξὺ*** τῶν ἄλλων θρησκειῶν, ἀλλ᾽ ***ὑπεράνω*** τῶν ἄλλων θρησκειῶν. Ὁ ἀγνοῶν τὸν Χριστιανισμόν, λέγει, οὐδεμίαν θρησκείαν γνωρίζει, καὶ ὁ γνωρίζων αὐτὸν ἐν τῇ ἱστορικῇ του ἐξελίξει, γνωρίζει ὅλας τὰς ἄλλας. Κυριώτερον δὲ μεταξὺ τῶν γνωρισμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνυψοῦν τὸν Χριστιανισμὸν ὑπεράνω ὅλων τῶν ἄλλων θρησκευμάτων, εἶναι τοῦτο, ὅτι ***ἔχει τὴν Ἁγίαν Γραφὴν***—τὸ Βιβλίον τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τοῦ Μεσαίωνος καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ποία σύγκρισις δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν Βιβλίων—τῶν Βουδδικῶν Βέδα, τοῦ Κορανίου τῶν Μωαμεθανῶν, τοῦ Ὁμήρου τῶν Ἑλλήνων; Καὶ πόσον εἶναι ἀνεξάντλητος! Ἑκάστη ἀλλεπάλληλος γενεὰ ἀνακαλύπτει νέας ἀπόψεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς· πᾶσα νεωτέρα ἔρευνα γινομένη εἰς τὰ βάθη αὐτῆς ***ἀναβιβάζει τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῆς Χριστιανοσύνης εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα.*** Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐκφράζει ἕτερος θεολόγος, ὁ Μαρτῖνος Καΐλερ, λέγων ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἡ ἱστορία ἔγραψε διὰ φωτεινῶν γραμμάτων: ***«Ἰδοὺ τὸ βιβλίον τῆς ἀνθρωπότητος»***. Ἄλλα βιβλία ἀνήκουν εἰς ἕνα λαόν, εἰς ἕνα αἰῶνα, εἰς μίαν περίοδον τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως. Ἡ Ἱερὰ Βίβλος ἀνήκει εἰς πάντας τοὺς λαούς, εἰς

πάντας τοὺς αἰῶνας, εἰς πᾶσαν περίοδον ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ, εἴτε τοῦ ἀτόμου εἴτε ὁλοκλήρου τοῦ γένους. Εἶναι ὅθεν βιβλίον τῆς ἀνθρωπότητος.

Δὲν ἦτο παγκόσμιον βιβλίον κατ' ἀρχάς· ἦτο τὸ ἱερὸν βιβλίον τῶν Ἰουδαίων, γεγραμμένον εἰς τὴν γλῶσσάν των. Τὸ πρῶτον προμήνυμα τῆς μελλούσης παγκοσμιότητός του ἐδόθη κατὰ τὸν 3ον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, ὅτε τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν — γεγονὸς ἀνυπολογίστου σημασίας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ μετάφρασις αὕτη ὑπῆρξε τὸ πρῶτον βῆμα ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ Μεσογειακοῦ πολιτισμοῦ πρὸς ἑνοποίησιν τῶν λαῶν. Σπουδαιοτέρας ὅμως σημασίας εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ μετάφρασις αὕτη ὑπῆρξε τὸ ὄργανον τῆς ἀναπτύξεως τῆς λατρείας τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον.

Τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων εἶχε διασπαρῆ εἰς ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. Εἶχεν ἀπολέσει τὴν ἐθνικήν του γλῶσσαν, ὄχι ὅμως καὶ τὴν θρησκείαν του. Καὶ αὕτη ἦτο προωρισμένη νὰ συνοδεύσῃ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πανταχοῦ καὶ νὰ ἐπιδράσῃ εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Χάρις εἰς τὴν παγκόσμιον τότε γλῶσσαν —τὴν Ἑλληνικὴν— ἡ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης ἔγινεν ὁ δεσμός, ὅστις ἀφ' ἑνὸς ἐκράτησε τὴν Ἰουδαϊκὴν Διασπορὰν στερεῶς προσηλωμένην πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ ἑνὸς Θεοῦ, τὴν θρησκείαν τῆς Θείας ἀποκαλύψεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνήργει ὡς ζύμη ἰσχυρὰ ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν λαῶν, μὲ τοὺς ὁποίους αὕτη εὑρίσκετο εἰς ἐπαφήν. Καὶ τοιουτοτρόπως προητοίμαζε τὴν ὁδὸν διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Διότι ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ παγκόσμιος θρησκεία, οὔτε ἡ Παλαιὰ Διαθήκη νὰ γίνῃ παγκόσμιον βιβλίον. Ἐδέησε ***νὰ ἐπισυναφθῇ εἰς τὴν Παλαιὰν ἡ Νέα Διαθήκη,*** διὰ νὰ ἀποτελέσῃ ἐκείνη μέρος ἑνὸς παγκοσμίου βιβλίου. Ἐφ' ὅσον ἡ Π. Διαθήκη δὲν συνεπληροῦτο διὰ τῆς Νέας, ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἦτο ρεῦμα συγκρατούμενον δι' ἰσχυροῦ φραγμοῦ, ἡ δὲ Π. Διαθήκη παρέμενε τὸ ἱερὸν βιβλίον μιᾶς φυλῆς—τῆς φυλῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε τάξει ὁ Θεὸς θεσμοφύλακα τούτου. Διὰ νὰ γίνῃ ἡ Ἁγία Γραφὴ βιβλίον παγκόσμιον, ἔπρεπε νὰ διοχετευθῇ τὸ ρεῦμα αὐτῆς εἰς μίαν ***παγκοσμίαν γλῶσσαν.*** Καὶ τοῦτο συνετελέσθη Θείᾳ Προνοίᾳ διὰ τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς τότε διεθνοῦς γλώσσης τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Δι' αὐτῆς μετεδόθη τὸ κήρυγμα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Ἐθνικὸν κόσμον, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς γλώσσης συνεπληρώθη ἡ προετοιμασία διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ἄγγελμα τῆς σωτηρίας ἐγένετο οὐχὶ πλέον πρὸς μίαν φυλήν, ἀλλὰ πρὸς ἅπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων πάσης ἀναπτύξεως καὶ παντὸς στρώματος. Ὁ κόσμος ὁλόκληρος ὑπῆρξεν ὁ ἀγρός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐρρίφθη ὁ σπόρος τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, εἰσχωρήσας εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ ἐξαπλωθεὶς ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, οὕτω δὲ ἐγένετο ἰσχυρῶς καὶ σταθερῶς πλέον ἡ Ἁγία Γραφὴ τὸ ***παγκόσμιον Βιβλίον.***

Τὴν βαθμιαίαν αὐτὴν παγκόσμιον ἐξέλιξιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν ἀπὸ τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπου δήποτε καὶ ἂν εἰσεχώρησε τοῦτο, ἐνήργησεν ὡς ζύμη ἰσχυρὰ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου φυράματος, διαρκῶς ἐπεκτείνουσα τὰ ὅρια τῆς ζωοποιοῦ αὐτῆς ἐνεργείας, ἀφο-

μοιοῦσα τοὺς λαοὺς κατὰ πρῶτον διὰ τῆς γλώσσης ἑκάστου τούτων. Ἐν τῇ Δύσει ἡ Ἁγία Γραφὴ ἐγένετο βιβλίον Λατινικὸν — ὄχι εἰς τὴν Ρώμην τὸ πρῶτον, καθότι αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ρώμῃ ἦσαν Ἑλληνικαί, ἡ δὲ Ἐκκλησία τῶν Ρωμαίων ἐτρέφετο διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Βίβλου καὶ οἱ πρῶτοι ἐπίσκοποι αὐτῆς ἔφερον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἑλληνικὰ ὀνόματα. Ἀλλ᾽ εἰς τὰς Ρωμαϊκὰς ἐπαρχίας, καὶ πρωτίστως εἰς τὴν Βόρειον Ἀφρικήν, ὅπου ἡ Λατινικὴ ἦτο ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, ἡ Ἁγία Γραφὴ ἐδόθη εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἐν τῇ καθομιλουμένῃ Λατινικῇ, καὶ ἐν τῇ δημώδει ταύτῃ γλώσσῃ ἐγένετο ἡ Ἱερὰ Βίβλος ὅλων τῶν λατινοφώνων λαῶν. Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἡ Ἁγία Γραφὴ μεταφρασθεῖσα ἔγινε βιβλίον Συριακόν, καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξυπηρέτησε τὰς ἀνάγκας τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως ἡ Λατινικὴ μετάφρασις ἐξυπηρέτησε τὸν Λατινικὸν κόσμον. Πάπυροι εἰς γλῶσσαν Συριακὴν διασωθέντες μέχρις ἡμῶν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῶν ἀπωτάτων ὁρίων τῆς Ἀνατολῆς — τῆς Μαλαβάρης, τῶν Ἰνδιῶν καὶ αὐτῆς τῆς Κίνας—ἐπιβεβαιοῦν τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν ἱστοριογράφων ὅτι «σειρὰ ὁλόκληρος λαῶν παρέλαβε παρὰ τῶν Σύρων τὸ ἀλφάβητον τῆς γλώσσης των καὶ τὴν Ἁγίαν Γραφήν». Πρὸς μεσημβρίαν ἡ Βίβλος ἔγινε βιβλίον Κοπτικόν, παραγκωνίσασα τὸ ἐμπόδιον τῆς Αἰγυπτιακῆς συμβολικῆς γραφῆς, ἥτις περιώριζε τὴν παιδείαν εἰς τὴν προνομιοῦχον τάξιν. Διὰ τῆς Κοπτικῆς Βίβλου ἡ Αἴγυπτος, ἡ «μήτηρ τῶν γραμμάτων», ἐπλουτίσθη διὰ γραπτῶν σημείων, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ ἀναγνώσῃ καὶ ὁ ἀμαθὴς λαός. Εἰς τὰς χώρας τοῦ Βορρᾶ ἡ πορεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὑπῆρξε βραδεῖα ἀλλ᾽ ἀσφαλὴς πρὸς τὰς ἡμιβαρβάρους ὀρδὰς τὰς πέραν τῶν ὁρίων τοῦ πολιτισμοῦ — τοὺς Γότθους καὶ τοὺς Σλαύους, τοὺς Γεωργιανοὺς καὶ τοὺς Ἀρμενίους. Δι᾽ ἕκαστον τῶν ἐθνῶν τούτων ἐδημιούργησεν ἀλφάβητον καὶ γραπτὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν καὶ περιενεδύετο εὐθὺς ἡ ἱερὰ Βίβλος.

Κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον, πρὸ 1500 ἐτῶν ἡ Ἁγία Γραφὴ ἤρχισε νὰ γίνεται παγκόσμιον βιβλίον. Δὲν ἀνέμενε τὴν ἔλευσιν τοῦ πολιτισμοῦ ὅπως ἀνοίξῃ εἰς ταύτην τὴν ὁδόν, ἀλλ᾽ αὐτὴ παντοῦ ἡτοίμασε τὴν ὁδὸν διὰ τὸν πολιτισμόν, εἰσάγουσα τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις δὲν διακρίνει πρόσωπα, ἀλλ᾽ ἀναβιβάζει πάντας εἰς τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ ἐπίπεδον.

Ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι σήμερον, ἐφ᾽ ὅσον εὐρύνονται τὰ ὅρια τῆς κατῳκημένης ὑφηλίου, ἡ Ἁγία Γραφὴ ἐξακολουθεῖ τὴν προέλασίν της παρ᾽ ὅλα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐμπόδια, ἀκατασχέτως ἀναπτυσσομένη, οὕτως ὥστε νὰ ἦναι σήμερον ὄχι πλέον ἡ Βίβλος τῶν Μεσογειακῶν πολιτισμῶν, οὐδὲ τοῦ Ἀσιατικοῦ κόσμου, ἀλλὰ τῆς ὑδρογείου σφαίρας ὁλοκλήρου. ***Σήμερον ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι προσιτὴ εἰς τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰς τὴν μητρικὴν γλῶσσαν ἑκάστης φυλῆς,*** καὶ πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀκούσῃ τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἔμαθε μὲ τὸ μητρικὸν γάλα.

Τὸ ἁπλοῦν γεγονός, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφὴ διεδόθη καθ᾽ ἅπαντα τὸν κόσμον, θὰ παρεῖχε πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἀπόψεως φιλολογικῆς. Ἀλλ᾽ ἡ ἀληθὴς σημασία τοῦ γεγονότος εἶναι, ὅτι ἐγένετο ***τὸ βιβλίον τῶν λαῶν,*** ὅτι οἱ λαοὶ τὸ οἰκειοποιήθησαν, ***τὸ ἔκαμον ἰδικόν των,*** ὅτι συνυφάσθη μὲ τὴν ζωήν των, ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου των καὶ ἐχρωμάτισε καὶ αὐτὴν τὴν γλῶσσάν

των. Ἡ πρώτη αὐτῆς Λατινικὴ μετάφρασις πρὸς χρῆσιν τῶν Χριστιανῶν τῆς Β. Ἀφρικῆς ἦτο τόσον προφανῶς ἡ δημώδης γλῶσσα τοῦ λαοῦ, ὥστε διὰ τὰς πεπαιδευμένας τάξεις ἀπετέλει παραφωνίαν. Βραδύτερον δὲ ἀντικατεστάθη ἡ λαϊκὴ μετάφρασις διὰ τῆς καθαρωτέρας γλώσσης. Εἰς οὐδεμίαν χώραν ὑπῆρξε ποτὲ βιβλίον τόσον ἐκδήλως «διβλίον τοῦ λαοῦ», ὅσον ἡ Ἁγία Γραφή. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ αὐτὴν οἱ Χριστιανοὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν ὑπῆρξαν ἀπ᾿ ἀρχῆς ἄνθρωποι ***συνδεδεμένοι διὰ ἑνὸς βιβλίου.*** Κατὰ τὴν πρώτην μάλιστα περίοδον τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ Χριστιανὸς ἦτο ἀχώριστος ἀπὸ τὴν Βίβλον του. ***Ἦτο βιβλίον ὄχι τόσον τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον τῶν Χριστιανῶν.*** Ἕκαστος Χριστιανὸς τὸ εἶχεν ὄχι μόνον εἰς τὰς χεῖράς του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἦτο ὑπόχρεως νὰ ζῇ κατὰ τὰ διδάγματά του. Τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τὰ συγγράμματα βρίθουν παραινέσεων πρὸς πάντας τοὺς Χριστιανούς, ὅπως ἐπιμελῶς μελετῶσι τὰς Γραφάς. Ἐπεξηγεῖται δὲ ὡς ἑξῆς ἡ παραίνεσις αὕτη: «ὅτι οἱ ὑπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς διδασκόμενοι εἶναι ***θεοδίδακτοι.*** Ὅτι ὅπως καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ εἶναι νὰ ***ὁμιλῇ*** πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς, οὕτω πρέπει καὶ νὰ ***ἀκούῃ τὸν Θεὸν ὁμιλοῦντα διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς.»*** Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ μελέτη τῆς Γραφῆς συνδυάζονται ἀχωρίστως εἰς ἀναρίθμητα χωρία τῶν μεταγενεστέρων Πατέρων. Ἀλλ᾿ ἤδη ἀπὸ τοῦ 3ου αἰῶνος ὁ Κυπριανὸς ἔγραφε πρὸς τὸν Δονᾶτον: «Ἔσο ἐπιμελὴς εἴς τε τὴν προσευχὴν καὶ τὴν μελέτην τῆς Γραφῆς. Διὰ τῆς πρώτης σὺ ὁμιλεῖς πρὸς τὸν Θεόν· διὰ τῆς δευτέρας ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ πρὸς σέ». Ἡ Ἁγία Γραφὴ δὲν ἦτο μόνον τὸ ἐγκόλπιον τοῦ ἀτόμου· ἦτο καὶ ***τὸ βιβλίον τῆς οἰκογενείας.*** Οἱ σύζυγοι τὴν ἀνεγίνωσκον ὁμοῦ καθ᾿ ἑκάστην. Ὁ Τερτυλλιανὸς μάλιστα φέρει ὡς ἰσχυρότατον ἐπιχείρημα κατὰ τῶν μικτῶν γάμων Χριστιανῶν μετὰ Ἐθνικῶν, ὅτι τὸ προνόμιον τοῦτο τῆς ἀπὸ κοινοῦ μελέτης τῆς Γραφῆς κατ᾿ ἀνάγκην τότε παραλείπεται. Τὰ παιδία ἐδιδάσκοντο εἰς τὴν Βίβλον ἀπὸ τὰ πρῶτά των ψελλίσματα· ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ Χριστιανοῦ παιδὸς δὲν ἦτο ἀρτία χωρὶς τὴν τελειοτέραν γνῶσιν τῆς Βίβλου καὶ μάλιστα χωρὶς τὴν ἀποστήθησιν ὁλοκλήρων κεφαλαίων αὐτῆς. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γίνεται μνεία ἀνδρῶν, ὡς τοῦ διακόνου Οὐάλεντος Ἱεροσολύμων, οἵτινες ἐγνώριζον ἐκ στήθους ὁλόκληρον τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ὁ Εὐσέβιος ἀναφέρει τὸν τυφλὸν Αἰγύπτιον Ἰωάννην, ὅστις ἦτο κάτοχος ὁλοκλήρου τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, ἐγκεχαραγμένην ὄχι ἐπὶ πλακῶν λιθίνων (κατὰ τὸν Ἀπόστολον), οὔτε ἐπὶ δερμάτων ζώων, ἢ ἐπὶ χάρτου τὸν ὁποῖον φθείρει ὁ χρόνος καὶ οἱ σῆτες, ἀλλὰ ***ἐν τῇ καρδίᾳ*** του, ὁπόθεν, ὡς ἐκ πλουσίου θησαυροφυλακίου, ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ θησαυρούς, ἄλλοτε μὲν ἐκ τοῦ Νόμου [καὶ τῶν Προφητῶν, ἄλλοτε δὲ ἐκ τῶν ἱστορικῶν διβλίων, ἄλλοτε ἐκ τῶν Εὐαγγελίων καὶ ἄλλοτε ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν Ἐπιστολῶν. Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὁποίαν θέσιν κατεῖχεν ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ διανοήσει τῶν τότε Χριστιανῶν ἡ ἱερὰ Βίβλος, καὶ πῶς ἦσαν οὗτοι κυριολεκτικῶς ***ἄνθρωποι τῆς Βίβλου.***

Ἀλλ᾿ ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πολυτίμου τούτου διβλίου, ἦτο ἑπόμενον οἱ Χριστιανοὶ νὰ μὴ ἀρκοῦνται εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ δι᾿ ἑαυτούς. Εὑρίσκοντες εἰς αὐτὸ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, ἐπόθουν ὅπως καὶ ἄλλοι πίωσιν ἐκ τῆς ἀκενώτου πηγῆς. Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι κατ᾿ οὐσίαν ***ἱεραποστολικὸν βιβλίον,*** τὴν δὲ

ἱεραποστολικήν του ἀξίαν καλῶς ἠννόησαν οἱ Πατέρες. Ὁ Αὐγουστῖνος χαρακτηρίζει ὡς ἱεραποστολικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τὴν εἰς ἄλλην γλῶσσαν μετάφρασιν αὐτῆς. Ὁ Θεὸς τὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν ἐπρονόησεν ὡς μέσον παγκοσμίου εὐαγγελισμοῦ. Ποῖος δὲ πόθος θερμότερος διὰ τοὺς νεοφωτίστους Χριστιανούς, τοῦ νὰ ἴδωσι τὸν θησαυρόν των εἰς τὰς χεῖρας παντὸς Ἐθνικοῦ! Οἱ Ἀπολογηταί, οἱ Πατέρες ἀπὸ τοῦ πρώτου αἰῶνος, ὡς καὶ πολλοὶ φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ἐπιμένουν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς μεταδόσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τοὺς ἔξω, Ἐθνικούς τε καὶ Ἰουδαίους. Τινὲς τῶν ὀνομαστῶν ἱεραρχῶν τῆς Δύσεως ὡδηγήθησαν πρὸς τὸν Χριστὸν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἥτις κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐγένετο πράγματι ὁ «σπόρος τῆς Ἐκκλησίας».

Ἀλλὰ παρουσιάζεται φυσικώτατα τὸ ἐρώτημα: «Πῶς ἠδυνήθησαν οἱ Χριστιανοὶ γενικῶς νὰ ἀποκτήσωσιν ἀντίτυπον τῶν Ἁγίων Γραφῶν, κατ᾽ ἐποχὴν πολὺ προγενεστέραν τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν εὐθηνῶν βιβλίων;» Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀπορίαν ταύτην δίδει ἡ καταπληκτικὴ ζήτησις, ὁ διακαὴς πόθος τῶν Χριστιανῶν νὰ ἔχωσιν ἀνὰ χεῖράς των ἕκαστος τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἀπῃτεῖτο θυσία, τὴν ὁποίαν δὲν ἀπέστεργε κανεὶς—οἱ μὲν εὔποροι πληρώνοντες γραφεῖς πρὸς ἀντιγραφήν, οἱ δὲ δυνάμενοι νὰ ἀντιγράψωσι μόνοι των, ἀντιγράφοντες ὁπωσδήποτε δι᾽ ἑαυτούς. Δείγματα τοιαύτης ἀτέχνου γραφῆς διεσώθησαν τοῦ 4ου αἰῶνος ἐπὶ παπύρου, μαρτυροῦντα κάλαμον ἀδέξιον. Ἐκτὸς τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, μερικοὶ ἐκδόται κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ἀνελάμβανον τὴν ἀντιγραφὴν τῶν δημοφιλεστέρων Χριστιανικῶν βιβλίων, καὶ βεβαίως μεταξὺ τούτων καὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἄλλοι πάλιν εὐσεβεῖς, ὑπὸ ἱεροῦ ζήλου κινούμενοι, ἐπεδόθησαν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀντιγραφῆς τῆς ἱερᾶς Βίβλου ἢ μερῶν αὐτῆς, βραδύτερον δὲ ἰδίως πολλοὶ μοναχοὶ κατεγίνοντο εἰς τοῦτο ἀποκλειστικῶς.

Πολλοὶ ἐκ τῶν εὐπορωτέρων εὐσεβῶν εἶχον παρακαταθήκην τοιούτων ἀντιγράφων πρὸς διανομὴν μεταξὺ τῶν πενεστέρων ἀδελφῶν. Ὁ διδάσκαλος τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου, ὁ βιβλιόφιλος Πάμφιλος, εἶχε τοιαύτην παρακαταθήκην Βίβλων, τὰς ὁποίας ἐδώρει ὄχι μόνον εἰς ἄνδρας ἀλλὰ καὶ εἰς γυναῖκας εὐσεβεῖς, τὰς ὁποίας ἔβλεπεν ἐπιδιδομένας εἰς τὴν μελέτην.

Ἡ κυκλοφορία λοιπὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας ὄχι μόνον ἐξυπηρέτει μίαν γενικὴν ζήτησιν, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ἐδημιούργησε καὶ ἀναγνωστικὸν κοινόν, καὶ ἔδωκεν ἰσχυρὰν ὤθησιν εἰς τὰ γράμματα, οὕτως ὥστε κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους τῆς παρακμῆς τῶν γραμμάτων ἡ Ἐκκλησία ἐγίνετο ἡ ἐπίσημος δημοδιδάσκαλος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων, ἀναχαιτίσασα οὕτω πως τὴν κατάπτωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐνῷ εἰς τοὺς ἔξω βαρβάρους ἔδωκεν ἀλφάβητον καὶ τὰς στοιχειώδεις γνώσεις, αἵτιτες κατέστησαν τὰς φυλὰς ταύτας ἐγγραμμάτους. Τοιουτοτρόπως ἡ Ἁγία Γραφή, ὑπὸ τὴν Πρόνοιαν τοῦ Ὑψίστου, κατέστη ἡ μήτηρ τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως, κατόρθωμα ἀληθῶς μεγαλειῶδες καὶ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν αἰώνων, κατὰ τοὺς ὁποίους ὑπέστη ἔκλειψιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ γραπτός, παρέμεινεν ὡς σπόρος κρυμμένος εἰς τὴν γῆν, ἕως οὗ ἡ Εὐαγγελικὴ Ἀναμόρφωσις κατέστησε

πάλιν δυνατὴν τὴν ἐκλαΐκευσιν τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, καὶ οὕτω σήμερον, χάρις εἰς τὰς μεγάλας Βιβλικὰς ἑταιρίας, ἡ Ἱερὰ Βίβλος ἀναγινώσκεται εἰς πλέον τῶν 650 γλωσσῶν τῆς ὑφηλίου.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Κατὰ τὸ δωδεκάμηνον διάστημα ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1931 μέχρι 31 Μαρτίου 1932—ἔτος πρωτοφανοῦς οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ ἀνεργίας καθ᾽ ἅπαντα τὸν κόσμον—ἡ Ἑταιρία ἠδυνήθη νὰ θέσῃ εἰς κυκλοφορίαν **10,552,284** ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου, ἤτοι 1,065,662 ὁλοκλήρους Βίβλους, 968,864 Καινὰς Διαθήκας καὶ 8,517,758 τεύχη μεμονωμένων βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Τὸ σύνολον τοῦτο παρουσιάζει ἀπέναντι τῆς περυσινῆς κυκλοφορίας ἐλάττωσιν κατὰ 1,336,000 ἀντίτυπα, ἐπελθοῦσαν κυρίως εἰς τὰ μεμονωμένα τεύχη, διότι αἱ πωλήσεις ὁλοκλήρων Βίβλων ὑπερέβησαν τὰς περυσινὰς κατὰ 35,000 περίπου ἀντίτυπα, αἱ δὲ τῶν Καινῶν Διαθηκῶν ὑστέρησαν μόνον κατὰ 100,000 περίπου ἀντίτυπα.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ἁγία Γραφὴ (ἢ μέρη αὐτῆς) ἐξεδόθη εἰς ***11 νέας γλώσσας καὶ διαλέκτους,*** ἐξ ὧν Ἀφρικανικαὶ 8, Ἀσιατικὴ 1, τῆς Πολυνησίας 1 καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς 1. Ἑπομένως ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων, εἰς ἃς ἔχει ἐκδόσεις ἡ Ἑταιρία, ἀνῆλθεν εἰς ***655,*** ἤτοι, 114 ὁλοκλήρου τῆς Βίβλου, 161 μόνον τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ 346 μικροτέρων τμημάτων τῆς Βίβλου.

Ἡ ὡς ἄνω ὁλικὴ ἐφετεινὴ κυκλοφορία κατανέμεται εἰς στρογγυλοὺς ἀριθμοὺς ὡς ἑξῆς: 1,800,000 ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ, 6,900,000 ἐν Ἀσίᾳ, 370,000 ἐν Ἀφρικῇ, 419, 000 ἐν Ν. Ἀμερικῇ καὶ Δυτικαῖς Ἰνδίαις, 633,000 ἐν Μ. Βρεττανίᾳ καὶ 440,000 εἰς διαφόρους ἄλλας χώρας.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας διὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρουσιάζει εἰσπράξεις μὲν λιρῶν στερλ. 228,030 ἐκ συνεισφορῶν, δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων καὶ λιρ. 142,662 ἐκ πωλήσεων, ἤτοι, ἐν ὅλῳ λίρ. 370,692, δαπάνας δὲ λίρ. στ. 371,329, ὥστε τὸ ἔλλειμα ὑπῆρξε μόνον 647 λιρῶν.

Εἰς τὴν Ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην ἐσημειώθη ἐν συνόλῳ ἐλαφρὰ αὔξησις κυκλοφορίας (55,800 ἀντίτυπα) ἀπέναντι τῆς περυσινῆς, ἥτις καὶ αὐτὴ ἦτο ὑπερτέρα τῆς τοῦ 1929—30 κατὰ 100,000 ἀντίτυπα. Ἡ αὔξησις ἐφέτος παρουσιάσθη εἰς τὴν Ἰταλίαν (43,000), Ἱσπανίαν (32,000), Γαλλικὴν Ἑλβετίαν (14,000), Βουλγαρίαν (14,200), Ἑλλάδα (13,000), Πορτογαλλίαν (10,000), Οὑγγαρίαν (2000), Τσεχοσλοβακίαν (1,400), καὶ Βέλγιον (1,000). Ἐλάττωσις ἐσημειώθη εἰς τὰς Βαλτικὰς χώρας (33,500), τὴν Γαλλίαν (18,000), Ρουμανίαν (16,700), Γερμανίαν (1,300), Νοτιοσλαυΐαν (1,900), Πολωνίαν (1,500), καὶ Ἀλβανίαν (369). Ἡ κυκλοφορία ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Τουρκίᾳ ὑπῆρξε περίπου ἡ αὐτὴ μὲ τὴν περυσινήν.

Ἐν ***Ἰταλίᾳ*** αἱ πωλήσεις τῆς Ἑταιρίας ἐσημείωσαν αὔξησιν 20 % ἐπὶ τῶν περυσινῶν παρ᾽ ὅλην τὴν ἀντίδρασιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ὁ κλῆρος ἀποτρέπει τὸν λαὸν τοῦ νὰ ἀγοράζῃ τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἑταιρίας καὶ

συνιστᾷ τὰ 4 Εὐαγγέλια καὶ τὴν «Ἀνθολογίαν τῆς Βίβλου», ἣν ἐκδίδει ἡ Ἑταιρία τοῦ Ἁγίου Ἱερωνύμου. Παρουσιάσθησαν ἐν τούτοις ἀρκεταὶ περιπτώσεις Ρωμαιοκαθολικῶν κληρικῶν φιλελευθέρων, οἵτινες δὲν ἐδίστασαν νὰ συστήσουν τὰ βιβλία τῆς Ἑταιρίας. Εἰς τὴν ἐν Ρώμῃ ἀποθήκην προσῆλθε Ρωμαιοκαθολικός τις ἱεραπόστολος ἵνα ἀγοράσῃ Ρωσσικὴν Βίβλον· οὗτος ἐν συνομιλίᾳ μὲ τὸν ἀποθηκάριον εἶπεν: «Ἀνέγνωσα χθὲς δριμὺ ἄρθρον ἐναντίον τῆς Ἑταιρίας σας εἰς ἓν ἐκκλ. περιοδικὸν ἰδικόν μας καὶ ᾐσθάνθην ἐντροπήν. Ἐγὼ ἐργάζομαι ὡς ἱεραπόστολος εἰς Προτεσταντικὴν χώραν καὶ ἐκεῖ ἔχομεν ἀπόλυτον θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Προτεσταντικὸς τύπος οὐδέποτε μᾶς ἐπιτίθεται ἢ δημοσιεύει τι ἐχθρικὸν περὶ τῶν δοξασιῶν μας, ὅπως κάμνουν τὰ ἰδικά μας φύλλα ἐναντίον σας. Τοῦτο εἶναι ὄχι μόνον ἀπρεπὲς ἀλλὰ καὶ ἄδικον, διότι ἀπὸ σᾶς ἡ Ἐκκλησία μας ἀγοράζει ὅλας τὰς Ἑλληνικάς, Ἑβραϊκὰς καὶ Σανσκριτικὰς Γραφάς, ὧν ἔχομεν ἀνάγκην. Μὴ νομίσητε δὲ ὅτι μόνος ἐγὼ αἰσθάνομαι ἔτσι· πολλοὶ ἐκ τῶν ἱεραποστόλων μας συμφωνοῦν μαζύ μου καὶ ἐπιθυμοῦν καλλιτέραν συνεννόησιν μαζύ σας ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, ὅπως συνεργασθῶμεν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ—τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ». Ὁ ἐν Τουρίνῳ βιβλιοπώλης τῆς Ἑταιρίας συνήντησε κατὰ τὴν περιοδείαν του ἕνα ἱερέα, ὅστις τὸν παρηνώχλει, φωνάζων πρὸς τὸν λαὸν νὰ μὴ ἀγοράζουν τὰ βιβλία του, διότι περιέχουν «δηλητήριον τῆς ψυχῆς». Ο βιβλιοπώλης τὸν ἐνεκάλεσεν ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ ἐνεχείρισε μίαν Ἰταλικὴν Βίβλον, προκαλῶν αὐτὸν νὰ ὑποδείξῃ ποῦ καὶ ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ «δηλητήριον». Ὁ ἱερεὺς περιῆλθεν εἰς σύγχυσιν, ἤνοιξε τὸ βιβλίον καὶ ἀφοῦ τὸ ἐφυλλομέτρησε διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ συνέλθῃ ἐκ τῆς ἀμηχανίας του, εἶπεν: «Αὐτὴ εἶναι νέα ἔκδοσις καὶ πρέπει νὰ τὴν ἐξελέγξω». Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐγέλασε καὶ ἀπεκρίθη: «Πολὺ καλά, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, σᾶς παραγγέλλω νὰ παύσητε παρεμποδίζων τὸ ἔργον τοῦ βιβλιοπώλου τούτου, εἰς τὸν ὁποῖον παρέχω ἀπόλυτον ἐλευθερίαν καὶ προστασίαν».

Εἰς τὴν ***Ἱσπανίαν*** ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας βασιλεύει πλήρης θρησκευτικὴ ἐλευθερία. Ἀλλὰ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα προϋποθέτει λαὸν ἐγγράμματον καὶ ἔχοντα πολιτικὴν συνείδησιν· ὁ δὲ Ἱσπανικὸς λαὸς εἶναι κατὰ τὰ 60 τοῖς ἑκατὸν ἀγράμματος καὶ θρησκευτικῶς ἀμαθής, χάρις εἰς τὴν μακραίωνα παπαδοκρατίαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο μέχρις οὗ ἡ Δημοκρατία κατορθώσῃ νὰ ἱδρύσῃ ἐπαρκῆ σχολεῖα διὰ τὸν λαὸν καὶ νὰ ἐκπαιδεύσῃ αὐτόν, ὑπάρχει κίνδυνος τοῦ νὰ παρασυρθῇ οὗτος ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, οἵτινες ἐργάζονται ἐκεῖ πυρετωδῶς μὲ ἄφθονον Σοβιετικὸν χρῆμα. Μ' ὅλα ταῦτα ἡ Ἑταιρία ἐπώλησεν ἐφέτος ἐν Ἱσπανίᾳ 275,656 ἀντίτυπα, ἀπέναντι 243,259 τοῦ 1930.

Ἐν ***Πορτογαλλίᾳ*** ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία καταβάλλει ἀπεγνωσμένας προσπαθείας νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἀπώλεσε μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Δημοκρατίας, καὶ ἐργάζεται μὲ ἀρκετὰς ἐπιτυχίας. Εἰς πολλὰς ἐπαρχίας αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ δὲν παρέχουν καμμίαν προστασίαν εἰς τοὺς βιβλιοπώλας τῆς Ἑταιρίας κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τοῦ κλήρου. Ἐν τούτοις αἱ ἐφετειναὶ πωλήσεις ὑπερέβησαν κατὰ 11 τοῖς ἑκατὸν τὰς περυσινάς.

Ἐν ***Γερμανίᾳ*** παρ' ὅλην τὴν κολοσσιαίαν οἰκονομικὴ νκρίσιν καὶ ἀνεργίαν,

αἱ πωλήσεις ὑστέρησαν τῶν περυσινῶν μόνον κατὰ 3 τοῖς ἑκατόν.

Ἐν **Φιλλανδίᾳ** ὅμως καὶ πάλιν ἐφέτος ἐσημειώθη μεγάλη ἐλάττωσις πωλήσεων τῆς Ἑταιρίας. Ἐπωλήθησαν 26,700 ἀντίτυπα, ἔναντι 41,400 πέρυσι καὶ 61,200 προπέρυσιν. Ὥστε ἡ ἐκεῖ κυκλοφορία τῶν Ἱ. Γραφῶν ἠλαττώθη ἐντὸς τριετίας σχεδὸν κατὰ τὰ δύο τρία. Ὁ λόγος ἔγκειται εἰς τὴν ὀξεῖαν οἰκονομικὴν κρίσιν καὶ τὸν ἐξευτελισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος.

Ἐκ τῶν Βαλτικῶν χωρῶν ἡ **Ἐσθονία** παρουσίασεν ἐλάττωσιν πωλήσεων 40 °/°, ἤτοι, ἀπὸ 25,000 ἀντιτύπων πέρυσιν εἰς 15,000 ἐφέτος, ἡ **Λατβία** ἐπίσης, ἀπὸ 28,500 πέρυσιν εἰς 18,000, ἡ δὲ **Λιθουανία** αὔξησιν ἀπὸ 22,800 εἰς 24,100.

Ἡ **Ρωσσία** καὶ ἡ Σιβηρία καὶ πάλιν ἔμειναν ἑρμητικῶς κεκλεισμέναι διὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἡ Ἑταιρία ὅμως ἐκυκλοφόρησε πολλὰς χιλιάδας ἀντιτύπων μεταξὺ τῶν Ρώσσων, οἵτινες ζοῦν ἔξω τῆς Ρωσσίας καθ᾽ ὅλον τὸν κόσμον. Παρ᾽ ὅλην δὲ τὴν ἐντατικὴν ἀθεϊστικὴν καὶ ἀντιθρησκευτικὴν προπαγάνδαν, ἣν ἐνεργεῖ τὸ Σοβιετικὸν καθεστὼς ἐν Ρωσσίᾳ, ὑπάρχουν ἀρκεταὶ ἐνδείξεις ὅτι τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα παραμένει ἰσχυρὸν παρὰ τῷ λαῷ καὶ ὅτι οἱ Χριστιανοὶ πάσης ἀποχρώσεως καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν ἐργάζονται ἀφανῶς μὲν ἀλλ᾽ ἐπιτυχῶς πρὸς στήριξιν τῆς θρησκείας, ἡ δὲ Ἑταιρία ἔχει πληροφορίας περὶ πολλῶν Μπολσεβίκων, οἵτινες ἐπεστράφησαν πρὸς τὸν Χριστόν.

Εἰς τὴν **Βαλκανικὴν Χερσόνησον καὶ Τουρκίαν** αἱ συνολικαὶ ἐφετειναὶ πωλήσεις (244,167 ἀντίτυπα) παρουσιάζουν αὔξησιν 8,200 ἀντιτύπων ἐπὶ τῶν περυσινῶν. Τὰ πωληθέντα βιβλία κατανέμονται εἰς 40 γλώσσας καὶ διαλέκτους. Ἐκ τῶν γλωσσῶν τούτων πρώτη κατὰ σειρὰν ἔρχεται πάλιν, ὡς καὶ πέρυσιν, ἡ **Ἑλληνικὴ** (88,217 ἀντίτυπα, ἤτοι, τῶν ἀρχαίων κειμένων 13,270 καὶ τῆς Νεοελληνικῆς 74,947), ἔπειτα ἡ **Βουλγαρικὴ** (36,467), ἡ **Σερβικὴ** (28,844), ἡ **Ρουμανικὴ** (27,373), ἡ **Κροατικὴ** (13,129), ἡ **Οὑγγρικὴ** (10,905), ἡ **Γερμανικὴ** (7,395), ἡ **Τουρκικὴ** (6,903), ἡ **Ἀλβανικὴ** (2,059), κτλ. Κατὰ χώρας, αἱ πωλήσεις (εἰς ἀντίτυπα) παρουσιάζονται ὡς ἑξῆς:

	1931	*1930*	*Αὐξομειώσεις*		*Ποσοστὸν*
Ἑλλὰς	88.789	75.849	αὐξ.	12.940	17%
Νοτιοσλαυΐα	58.333	60.255	ἐλάττ.	1.922	3%
Ρουμανία	42.605	59.298	»	16.693	28%
Βουλγαρία	39.361	25.146	αὐξ.	14.215	56.6%
Τουρκία	13.607	13.578	»	29	—
Ἀλβανία	1.472	1.841	ἐλάττ.	369	20%

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος καταφαίνεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς (μὲ πληθυσμὸν μόνον 6 ἑκατομμυρίων) **ἀγοράζει διπλάσια ἀντίτυπα** τοῦ Θείου Λόγου ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν (μὲ πληθυσμὸν 18 ἑκατομ.), ***35 τοῖς ἑκατὸν περισσότερα*** ἀπὸ τὴν Νοτιοσλαυΐαν (μὲ πληθυσμὸν 13.000.000), καὶ 55 τοῖς ἑκατὸν περισσότερα ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν (μὲ πληθυσμὸν 5.824.000). Ὥστε ἡ Ἑλλὰς ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς δεικνύει ἀσυγκρίτως τὸ μεγαλείτερον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς Βαλκανικῆς.

Ἐκ τῶν πωληθέντων ἐν **Ἑλλάδι** ἀντιτύπων 70,597 ἦσαν τῆς Νεο-ελληνικῆς μεταφράσεως καὶ 10,981 τῶν ἀρχαίων κειμένων, 2300 Ἑβραϊκὰ καὶ Ἰουδαιο-

ισπανικὰ καὶ 1500 Τουρκικά. (1) Εἰδικῶς διὰ τὴν ***Τουρκίαν*** ἡ ἐτησία ἔκθεσις σημειοῖ ὅτι προχωρεῖ ἡ ἐκπόνησις νέας Τουρκικῆς μεταφράσεως τῆς Κ. Διαθήκης μὲ Λατινικοὺς χαρακτῆρας (συμφώνως πρὸς τὸν νέον Τ. νόμον). Ἤδη ἐξεδόθησαν τὰ 4 Εὐαγγέλια καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐλπίζεται μέχρι τέλους Δεκεμβρίου νὰ ἐκτυπωθῇ ὁλόκληρος ἡ Κ. Διαθήκη. Εἰς τὴν νέαν ταύτην ἔκδοσιν συμπράττει καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία.

Τὴν ***Δωδεκάνησον*** ἐπεσκέφθη βιβλιοπώλης τῆς Ἑταιρίας, Ἑλβετὸς τὴν καταγωγήν, καὶ ἐντὸς 9 μηνῶν παρ' ὅλην τὴν οἰκονομικὴν στενοχωρίαν τῶν κατοίκων ἐπώλησεν ἄνω τῶν 4000 ἀντιτύπων, κυρίως τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως, ἐξ ὧν τὰ ἡμίση ἦσαν ὁλόκληροι Βίβλοι καὶ Κ. Διαθῆκαι. Οἱ ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, διδάσκαλοι καὶ δήμαρχοι παντοῦ ὑπεδέχοντο αὐτὸν μὲ μεγάλην ἐγκαρδιότητα καὶ ἐνίοτε μὲ ἐνθουσιασμόν. Εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ οἱ μοναχοὶ ὅλοι ἠγόρασαν Νεοελληνικὰς Γραφὰς ἢ Κ. Διαθήκας.

Ἐν Αἰγύπτῳ, Σουδάν, Ἀβησσυνίᾳ, Ἐρυθραίᾳ, Ἀραβίᾳ, Παλαιστίνῃ, Ὑπεριορδανίᾳ, Συρίᾳ καὶ Κύπρῳ ἡ ἐτησία κυκλοφορία, ἥτις πέρυσιν ἔδειξεν ἐλάττωσιν ἔναντι τῆς τοῦ 1929, ἐφέτος ἐσημείωσεν αὔξησιν 8 1/2 τοῖς ἑκατὸν (166,748 ἀντίτυπα, ἔναντι 142,540 τοῦ 1930). Ἀκόμη καὶ ἐν ***Κύπρῳ*** παρ' ὅλην τὴν δεινὴν πολιτικὴν ἀναστάτωσιν αἱ πωλήσεις ἀνῆλθον εἰς 3,375 ἀντίτυπα ἔναντι 1,834 τοῦ 1930, ἤτοι, σχεδὸν ἐδιπλασιάσθησαν.

Εἰς τὴν ***Βόρειον Ἀφρικὴν*** (Τύνιδα, Ἀλγερίαν, Μαρόκον καὶ Ἰταλικὴν Λιβύην) ἐσημειώθη ἐφέτος καὶ πάλιν ἐλάττωσις τῆς κυκλοφορίας (69,200 ἀντίτυπα ἔναντι 79,200 πέρυσι), εἰς τὴν ***Δυτικὴν Ἀφρικὴν*** ἔτι μεγαλειτέρα ἐλάττωσις, εἰς τὴν ***Νότιον Ἀφρικὴν*** μικροτέρα, εἰς τὴν ***Κεντρικὴν*** καὶ ***Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν*** ἐπίσης.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡ ***Περσία*** ἠγόρασεν ἐφέτος 40,177 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 35,144, χάρις κυρίως εἰς τὸν ζῆλον τῶν ἰθαγενῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν. Ἐπίσης εἰς τὸ ***Ἰρὰκ*** ἐσημειώθη ἐλαφρὰ αὔξησις κυκλοφορίας, εἰς δὲ τὴν ***Ἰνδοστάνην*** ἐλάττωσις 11 τοῖς ἑκατόν. Εἰς τὴν ***Βιρμανίαν*** καὶ τὴν ***Κεϋλάνην*** αὔξησις 5 τοῖς ἑκατόν. Εἰς τὴν ***Μαλαΐαν*** ἐλάττωσις.

Εἰς τὴν ***Κίναν*** διετέθησαν ἐφέτος ὑπὸ τῆς Βρεττ. Β. Ἑταιρίας 4,500,000 ἀντιτύπων ἔναντι 4,700,000 πέρυσιν. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀπορίας ἄξιον, ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι ἐκτὸς τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, καὶ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ θεομηνίαι δεινῶς ἐμάστισαν τὴν ἀπέραντον ταύτην χώραν. Εἰς τὰς ὡς ἄνω ὅμως πωλήσεις πρέπει νὰ προστεθῶσι 3,347,573 ἀντίτυπα, πωληθέντα ὑπὸ τῆς

(1) Σημειωτέον ὅτι ἐκτὸς τῆς Βρεττανικῆς Βιβλ. Ἑταιρίας καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ ἔχουσιν ἀποθήκας καὶ βιβλιοπώλας ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὥστε ἡ ἐφετεινὴ κυκλοφορία τῶν Γραφῶν ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἔτι μεγαλειτέρα τῶν ὡς ἄνω 88,789 ἀντιτύπων.

Εἰς τὰς ὡς ἄνω πωλήσεις ἐν Ἑλλάδι δέον νὰ προστεθῶσι καὶ 4000 ἀντίτυπα ἑλληνικὰ ἐκ τῶν ἐν Τουρκίᾳ πωλήσεων, ἅτινα ἐπωλήθησαν ἐν Δωδεκανήσῳ. Ἐπίσης πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ 6349 Νεοελληνικὰ ἀντίτυπα πωληθέντα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Κύπρῳ. Ὥστε τὸ σύνολον τῆς ἐφετεινῆς κυκλοφορίας τῶν Ἱ. Γραφῶν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατ. Μεσογείου ἀνέρχεται περίπου εἰς 100,000 ἀντιτύπων.

Σκωτικῆς Β. Ἑταιρίας καὶ 2,959,729 ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Β. Ἑταιρίας, οὕτως ὥστε τὸ σύνολον τῆς ἐφετεινῆς κυκλοφορίας τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἐν Κίνᾳ ἀνῆλθεν εἰς ***10,813,717 ἀντίτυπα.*** Ἡ δὲ Βρετт. Β. Ἑταιρία ἔλαβε χρηματικὰς συνεισφορὰς ἐκ μέρους Κινέζων Χριστιανῶν καὶ ξένων ἐν Κίνᾳ ἱεραποστολῶν, ἀνερχομένας ἐν ὅλῳ εἰς 14,254 δολλάρια Ἀμερικανικά. Ἡ κατάστασις ὅθεν ἐν Κίνᾳ ἀπὸ Ἱερογραφικῆς ἀπόψεως εἶναι λίαν ἐνθαρρυντική. Εὑρισκόμεθα μόλις εἰς τὴν αὐγήν· ἀλλ᾽ ἀφεύκτως θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ πλήρης μεσημρία.

Ἡ ***Γαλλικὴ Ἰνδοκίνα***, μὲ πληθυσμὸν ἄνω τῶν 20 ἑκατομμυρίων ψυχῶν, ἠγόρασεν ἐφέτος, παρ᾽ ὅλην τὴν κακὴν ἐσοδείαν, 51,526 ἀντίτυπα, ἔναντι 32,272 πέρυσιν.

Ἐν ***Ἰαπωνίᾳ*** αἱ ἐφετειναὶ πωλήσεις τῆς Βρεττ. Β. Ἑταιρίας καὶ τῆς Σκωτικῆς ἐσημείωσαν ἀρκετὴν ἐλάττωσιν (326,600 ἀντίτυπα ἔναντι 377,800 πέρυσιν), ὡς ἐκ τῆς βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς νεκρώσεως. Ἐν ***Κορέᾳ*** τοὐναντίον αἱ πωλήσεις ἀνῆλθον εἰς 680,000 ἀντιτύπων ἔναντι τῶν περυσινῶν 645,500. Εἰς τὴν ***Αὐστραλίαν*** ἐλάττωσις κυκλοφορίας ἀπὸ 210,700 εἰς 170,600 ἀντίτυπα. Εἰς τὴν ***Πολυνησίαν***, ὅπου ὑπάρχουν σήμερον 300,000 ἰθαγενεῖς Εὐαγγελικοὶ καὶ 70.000 ἰθαγενεῖς Ρωμαιοκαθολικοί, ἡ Ἑταιρία δὲν ἔχει ἴδιον ἔργον, ἀλλὰ προμηθεύει βιβλία εἰς τὰς διαφόρους ἐκεῖ ἐργαζομένους ἱεραποστολάς.

Ἐρχόμενοι τέλος εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Ἤπειρον, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ Ἑταιρία ἐφέτος ἐπώλησεν εἰς τὸν ***Καναδᾶν καὶ τὴν Νέαν Γῆν*** 354,000 ἀντιτύπων ἀπέναντι 433,250 πέρυσιν, ἤτοι, περίπου 80,000 ἀντίτυπα ὀλιγώτερα. Εἰς τὰς ***Δυτ. Ἰνδίας*** ἐπώλησεν 22,108 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 36,830. Εἰς τὴν ***Νότιον Ἀμερικὴν*** 383,410 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 371,536.

Εἰς τὸ σύνολον τῶν πωλήσεων συμπεριλαμβάνονται καὶ 1250 ἀντίτυπα μὲ εἰδικοὺς ἐκτύπους χαρακτῆρας, πωληθέντα ἢ δωρηθέντα εἰς ***τυφλοὺς*** ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἰς τὰ πλεῖστα τυφλοκομεῖα τῆς Μ. Βρεττανίας ἡ Ἑταιρία χορηγεῖ τοιαύτας Ἱ. Γραφὰς εἰς εὐτελεστάτην τιμήν, εἰς πάντα δὲ τυφλὸν ἄπορον δίδει ἐπὶ τῇ αἰτήσει του μίαν τοιαύτην Γραφὴν δωρεάν, ἐὰν προσκομίσῃ σύστασιν ἑνὸς κληρικοῦ. Ἡ Ἑταιρία ὡσαύτως συνέδραμε τὴν ἔκδοσιν τῆς Βίβλου (ἢ μέρους αὐτῆς) διὰ τοὺς τυφλοὺς εἰς 37 ἄλλας γλώσσας ἐκτὸς τῆς Ἀγγλικῆς.

***

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἐν ἔτει 1804 ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ὡς ἔγγιστα 432,000,000 ἀντιτύπων τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, ἐξ ὧν 115,528,000 ἦσαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1931

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ἑταιρία ἐκυκλοφόρησε 273,520 ὁλοκλήρους Βίβλους, 479,540 Κ. Διαθήκας καὶ 8,992,296 τεύχη μεμονωμένων βιβλίων τῆς Βίβλου, ἤτοι, ἐν ὅλῳ ***9,745,356 ἀντίτυπα,*** ἐξ ὧν 4,527,776 εἰς τὰς Ἡνωμέ-

νας Πολιτείας καὶ 5,217,580 εἰς ξένας χώρας. Τὸ ὡς ἄνω σύνολον ὑστέρησε τοῦ συνόλου τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἔτους 1930 κατὰ 2,289,777 ἀντίτυπα. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη ὀφείλεται φυσικῶς εἰς τὴν πρωτοφανῆ οἰκονομικὴν κρίσιν. Εἶναι ὅμως ἀξιοσημείωτον ὅτι εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας, ὅπου ἡ κρίσις καὶ ἡ ἀνεργία ὑπῆρξαν ὀξύτεραι, ἡ κυκλοφορία ὄχι μόνον δὲν ἠλαττώθη ἀλλὰ καὶ ηὔξησεν ἀπὸ 4,037,824 ἀντίτυπα, διατεθέντα κατὰ τὸ 1930, εἰς 4,527,776 τοῦ 1931. Πρὸ δεκαετίας (1921) ἡ ἐτησία κυκλοφορία τῆς Ἑταιρίας εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας ἀνήρχετο μόλις εἰς 913,409 ἀντίτυπα.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑταιρία ἐργάζεται κυρίως ἐν Νοτίῳ Ἀμερικῇ, Κίνᾳ, Ἰαπωνίᾳ καὶ ταῖς Φιλιππίναις Νήσοις. Ἔχει ὅμως ἔργον καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, Ἀραβίᾳ, Τουρκίᾳ, Βουλγαρίᾳ καὶ Β. Ἑλλάδι, καὶ προμηθεύει Ἱερὰς Γραφὰς καὶ εἰς ἄλλας τινας χώρας τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Πολυνησίας. Αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἑταιρίας εἶναι εἰς 182 γλώσσας καὶ διαλέκτους, ἤτοι, Εὐρωπαϊκὰς 51, Ἀσιατικὰς 67, Ἀφρικανικὰς 16, τῆς Πολυνησίας 23, καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἠπείρου 25. Ἐπίσης ἔχει καὶ 9 ἐκδόσεις διὰ τοὺς τυφλοὺς Ἀγγλιστί, Γαλλιστί, Γερμανιστί, Ἰταλιστί, Ἱσπανιστὶ καὶ Πορτογαλλιστί.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας διὰ τὸ ἔτος 1931 παρουσιάζει ἔσοδα μὲν 1,137,352, δολλαρίων δαπάνας δὲ 1,095,522 δολλαρίων.

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἐν ἔτει 1816 ἡ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ***237,979,404 τεύχη.***

ΑΙ ΑΛΛΑΙ ΒΙΒΛΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἡ ***Ἐθνικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῆς Σκωτίας*** ἐφέτος ἐκυκλοφόρησε 4,615, 109 ἀντίτυπα, ἐξ ὧν 3,244,827 διετέθησαν μόνον ἐν Κίνᾳ.

Ἡ ***Ἰρλανδικὴ*** ἐκυκλοφόρησεν 96,135 ἀντίτυπα, αἱ ***Γερμανικαὶ*** 624,867, ἡ ***Δανικὴ*** 50,249, ἡ ***Ὁλλανδικὴ*** 128,706, ἡ ***Νορβηγικὴ*** 68,503, καὶ ἡ ***Σουηδικὴ*** 76,239.

Ἐὰν προσθέσωμεν τὰς ὡς ἄνω κυκλοφορίας εἰς τὰς τῶν δύο μεγάλων Βιβλικῶν Ἑταιριῶν (Βρεττανικῆς καὶ Ἀμερικανικῆς), εὑρίσκομεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1931 ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἐν ὅλῳ ***25,957,448*** ἀντίτυπα τῆς Ἱερᾶς Βίβλου ἢ μεμονωμένων βιβλίων αὐτῆς.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Τὰ κεφάλαια τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας εἶναι πολλά· πρῶτον καὶ σπουδαιότατον αὐτῶν εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὅλα τὰ λοιπὰ κεφάλαια—ὁ Μέγας Συνταγματικὸς Χάρτης τῆς Ἀγγλίας, ὁ Νόμος τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, αἱ Θέσεις τοῦ Λουθήρου, ἡ Διακήρυξις τῆς Ἀνεξαρτησίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς—δὲν εἶναι εἰμὴ συνέχεια καὶ ἐφαρμο-

γή του πρώτου ἐκείνου καὶ μεγάλου κεφαλαίου. ***Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἐλευθερίας,*** αἱ δὲ ἁλύσεις, αἵτινες ἐχαλκεύθησαν ὅπως δεσμεύσουν τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων, ἐδικαιολογήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παρερμηνείας αὐτῆς. Τοὐναντίον κάθε ἐλευθερία, τὴν ὁποίαν χαίρει σήμερον ὁ πολιτισμὸς τῆς Ἑσπερίας, πηγάζει ἐκ τῆς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἑρμηνείας τοῦ Λόγου αὐτοῦ.

Ἡ ἵδρυσις τῶν ξένων Βιβλικῶν Ἑταιριῶν πρὸ 100 ἐτῶν ὑπῆρξε πλέον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νέας τροπῆς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς νέας ἀντιλήψεως τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀνθρώπου μεταξὺ τῶν Ἀγγλοσαξωνικῶν λαῶν.

Χάρις εἰς τὴν νοοτροπίαν ταύτην ὁ 19ος αἰὼν λαμβάνει θέσιν ἀνεγνωρισμένης παγκοσμίου σπουδαιότητος ὁμοῦ μετὰ τοῦ 16ου αἰῶνος τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀναμορφώσεως καὶ τοῦ 1ου αἰῶνος—τοῦ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ δρᾶσις τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ὑπῆρξε καταπληκτικὴ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον· τὰ ἀποτελέσματα τῆς κυκλοφορίας τῆς Ἱερᾶς Βίβλου κυρίως ἐν Ἀφρικῇ, Πολωνίᾳ καὶ τῇ ἄπω Ἀνατολῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀμερικῇ, δὲν δύνανται νὰ παρασταθῶσι διὰ ξηρῶν ἀριθμῶν. Τὸ Βιβλικὸν ἔργον ὑπῆρξε παγκόσμιον καὶ μεγαλειῶδες ἔργον πνευματικὸν καὶ ἐκπολιτιστικόν. Μαρτυρεῖ ὄχι μόνον ὅτι μυριάδες ἀνθρώπων διψοῦν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι μυριάδες κάτοχοι τοῦ ἀνεκτιμήτου τούτου θησαυροῦ προθυμοποιοῦνται νὰ τὸν ἀποστείλουν εἰς τοὺς στερουμένους αὐτοῦ, ἀλλὰ (τὸ καὶ σπουδαιότερον) βεβαιοῖ ὅτι ἐγεννήθη τότε καὶ σταθερῶς ἔκτοτε προάγεται μία ἱερὰ διάθεσις, ἀποσκοποῦσα τὸν εὐαγγελισμὸν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Ἡ τοιαύτη ἀναγνώρεσις τῆς πολυτιμότητος τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐτῇ οἱ ἄνθρωποι ἀνακαλύπτουν τὰς ἀνθρωπίνας ἀξίας καὶ τὸν ἐν τῷ κόσμῳ προορισμόν των. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς θεϊστικῆς φιλοσοφίας τοῦ 18ου αἰῶνος, οὔτε ἐκ τοῦ ὀρθολογισμοῦ τοῦ 19ου αἰῶνος. Ἀνέρχεται εἰς ἐποχὴν πρωϊμωτέραν· προέρχεται ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης συναντήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος μὲ τὸ Θεῖον πνεῦμα, κατόπιν μακρᾶς καὶ σκοτεινῆς περιόδου ἐξαφανίσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς—κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Ὀφείλεται εἰς τὴν νέαν ἐκείνην δύναμιν—τὴν νέαν συνείδησιν, τὸ νέον πνεῦμα, τὴν νέαν ὤθησιν τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς ὁποίας ἐργάται ὑπῆρξαν ὁ Οὐΐκλιφος καὶ οἱ ἄλλοι Ἄγγλοι μάρτυρες τῆς Εὐαγγελικῆς πίστεως, ὁ Καλβῖνος ἐν Γενεύῃ καὶ ὁ Λούθηρος ἐν Βιττεμβέργῃ. Οὗτοι συνεδέοντο ἀδιαρρήκτως καὶ οὐσιωδῶς πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ κοινοῦ δεσμοῦ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἀνεδείχθησαν αἱ ποικίλαι ἐνέργειαι τῆς Χριστιανικῆς ἰδεολογίας, αἱ κοινωνικαὶ καὶ δημοσιονομικαὶ μεταρρυθμίσεις, ἡ προστασία τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τοῦ γήρατος καὶ αἱ διάφοροι μορφαὶ τῆς ἀλτρουϊστικῆς ἀγαθοεργείας, ἡ κατάργησις τῆς δουλεμπορίας, ἡ ἵδρυσις ἱεραποστολῶν, καὶ πρὸ παντός, ἡ ὑποχρέωσις τῆς μεταδόσεως τῆς Γραφῆς εἰς τοὺς λαοὺς τῆς οἰκουμένης. Κρηπὶς καὶ στήριγμα ὅλων τῶν ἐνεργειῶν τούτων εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή, τὸ κατ' ἐξοχὴν δημοκρατικὸν βιβλίον, ἡ λυδία λίθος, ἥτις ἀποκαλύπτει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς ἀνθρωπίνας ἀξίας, ὁ καταστατικὸς χάρτης τῆς ἐλευθερίας, ἡ ἔμπνευσις τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Τὴν κοινὴν συνείδησιν τῶν νεωτέρων χρόνων ἀφύπνισεν ἡ Ἁγία Γραφή, ἥτις ἕως σήμερον εἶναι βαθέως συνυφασμένη μὲ ὁλόκληρον τὸ συγκρότημα τῆς κοινῆς ἡμῶν ζωῆς. Εἶναι ὁ γνώμων τῶν πράξεων καὶ τῶν λόγων μας· πᾶν ὅ,τι ἐπιχειροῦμεν ἢ πράττομεν μετρεῖται καὶ κρίνεται κατὰ τὸν γνώμονα τοῦτον, οὔτε τὸν διαφεύγει τι τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Ἐπὶ τοῦ γνώμονος τούτου διεμορφώθησαν τὰ ἰδεώδη μας καὶ ἡ ὑπάτη τελικὴ νομοθεσία μας, οἱ κοινωνικοὶ καὶ ἀτομικοὶ θεσμοί. Θεωρητικῶς ἡ Ἁγία Γραφὴ ἀποτελεῖ τὸν ἀνεγνωρισμένον μέντορα καὶ ὁδηγὸν τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων· αὕτη κανονίζει τὰ ὅρια τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων. Τὸ Βιβλίον τοῦτο πράγματι εἶναι «ὠφέλιμον πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ».

Ἡ φωνὴ αὐτῆς οὐδέποτε σιγᾷ, οὔτε τολμᾷ ὁ πολιτισμὸς τῆς Ἑσπερίας νὰ κωφεύσῃ πρὸς ταύτην. Ἀποφαίνεται περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, περὶ τῶν ὁρίων τῆς διπλωματίας καὶ τῆς νομοθεσίας, καὶ περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν βιοποριστικὴν πλευρὰν τῆς κοινῆς ζωῆς. Δὲν φαντάζεταί τις ὁποίαν ἐπιρροὴν ἐξασκεῖ ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης ἡ Ἱερὰ Βίβλος κηρυττομένη καθ' ἑβδομάδα ἀπὸ μυρίων ἀμβώνων. Ἡ ἠθική, ἐμπράκτως τε καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ, κρίνεται ἀδεκάστως ὑπ' αὐτῆς. Ἡ ἐπιστήμη ἀναγνωρίζει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν πνευματικὴν πλευρὰν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἡ δὲ φιλοσοφία δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν προσωπικότητα, ἣν ἀποκαλύπτει ἡ Βίβλος ὡς Θεόν. Αὕτη μᾶς βεβαιοῖ περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς, καὶ στηρίζει βαθεῖαν τὴν πεποίθησίν μας εἰς τὴν τελικὴν ἀνόρθωσιν, τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἠθικήν, τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς μυχιαιτάτους πόθους, εἰς τὰς ἐμφύτους πεποιθήσεις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ μᾶς συγκρατεῖ ἀπὸ τοῦ νὰ πέσωμεν εἰς τὸν ὑλισμὸν καὶ εἰς τὸν πανθεϊσμόν, ὅπως συνέβη μὲ ἄλλους λαούς οἵτινες δὲν ηὐτύχησαν νὰ ἔχωσιν Θείαν ἀποκάλυψιν ὡς ὁδηγήτριαν τῶν σκέψεών των

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀτομικῆς ἑρμηνείας τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι, ὡς πάντα τὰ πρὸς χρῆσιν καλά, ἔχει καὶ αὐτὴ τὰς καταχρήσεις της. Βέβαιον ἐπίσης εἶναι ὅτι ἡ ἐλευθερία αὕτη ἐδημιούργησε τὴν πληθὺν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀποχρώσεων, διὰ τὰς ὁποίας κατηγορεῖται ὁ Προτεσταντισμός. Ἀλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι αἱ διαφοραὶ αὗται ἀποβλέπουν εἰς ἐπουσιώδη ζητήματα, παρ' ὅλας δὲ τὰς φαινομενικὰς διαφωνίας ὑπάρχει βασικὴ ἑνότης μεταξὺ ὅλων τῶν κλάδων τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ***ἐν τῇ ἀναγνωρίσει τοῦ κύρους τῆς Ἁγίας Γραφῆς,*** ὡς τῆς ***μόνης πηγῆς πίστεως καὶ μόνης ὁδηγοῦ τῆς ζωῆς.*** Εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀφοσίωσιν αὐτῶν εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὅλαι αἱ ἀποχρώσεις τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἐναρμονίζονται. Αὕτη δὲ ἡ πιστὴ ἐμμονή, ὑπὸ τὴν ἄνωθεν ὁδηγίαν τοῦ Θείου Πνεύματος, ὑπερισχύει πάσης ἄλλης ἐπιδράσεως, ἡ δὲ ἱστορία καὶ ἡ πεῖρα τείνουν ὁσημέραι εἰς τὸ νὰ ἀποκαταστήσουν βεβαίαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐν τέλει δὲν θὰ παραμείνῃ ἄλλο παρ' ὅ,τι κυροῦται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Τὴν νεωτέραν φιλανθρωπίαν, τὸν οἶκτον πρὸς τοὺς ζῶντας εἰς περιβάλλον ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ σκότους, τὴν συμπάθειαν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν δυσμενῶν περιστάσεων ἔρχονται εἰς ἀπόγνωσιν, τὸν ἀκραιφνῆ ἀλτρουϊ-

σμόν, τὰ ὁποῖα ὅλα θεωροῦνται ἀπότοκα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, εἶναι τὰ διδάγματα τοῦ Χριστοῦ τὰ ἀποτετυπωμένα εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν μας. Ὅταν ταῦτα ὑπερισχύσωσι τῆς ἀτομικῆς συμφεροντολογίας, τῶν ἐθνιστικῶν ἀκροτήτων καὶ τῶν παραλόγων φυλετικῶν προκαταλήψεων, τότε θὰ καταργηθῇ ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἄσπλαγχνος ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν δὲ τὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου ἀποτελέσωσι τὴν βάσιν τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ δὲ ἰδεώδη τοῦ Εὐαγγελίου ὑπερισχύσωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν, ὁ θρίαμβος τῆς Ἐκκλησίας θὰ διατρανωθῇ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀπίστων καὶ τῶν μὴ γνωριζόντων τὸν Χριστόν.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἀείποτε προτρέχει τῶν γεγονότων. Ὁ Μωϋσῆς προεῖδεν ὅσα κατόπιν αἰώνων δοκιμασιῶν κατενόησαν οἱ Ἰσραηλῖται. Οἱ προφῆται ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἔβλεπον πολὺ πέρα τῆς ἐποχῆς των, εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ Ἰωάννου δὲν κατενοήθη πλήρως καὶ μέχρι σήμερον. Βαίνομεν ὁλοὲν πρὸς τὰ ἐμπρός, προσπαθοῦντες νὰ γνωρίσωμεν τὸν Κύριον. Δὲν ἀποβλέπομεν εἰς ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ ὑψηλοτέραν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν μᾶς παρέχει ἡ Θεία ἀποκάλυψις· ὀνειροπολοῦμεν ἰδεῶδές τι μέλλον, ἱκανοποιοῦν τὴν διάνοιαν, δὲν ζητοῦμεν διαβεβαίωσιν ἀσφαλεστέραν ὅτι τὸ σύμπαν τάσσεται μὲ τὸν ἄνθρωπον· δὲν ἀναμένομεν ἀποκάλυψιν πειστικωτέραν ὡς πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀξίας τῆς ζωῆς, οὔτε ὤθησιν ἰσχυροτέραν πρὸς τὴν πληρεστέραν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν βεβαιότητα τῆς ἀθανασίας. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἡ Ἁγία Γραφὴ μᾶς πληροφορεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις δίδει τὴν τελικὴν ἀπάντησιν εἰς ὅλα τὰ προβλήματα τῆς τε παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ

Ἡ Χριστιανικὴ πίστις εἶναι ἡ ἁπλουστάτη ὅλων τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου, ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν ὑπέδειξε τὴν οὐσίαν τῆς Χριστιανικῆς λατρείας εἰπών, ὅτι οἱ προσκυνοῦντες τὸν Θεόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ προσκυνῶσιν αὐτόν. Τὰ βασικὰ καὶ ἀπαραίτητα στοιχεῖα τῆς κοινωνικῆς ἐμφανίσεως τῆς θρησκείας ταύτης εἶναι τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία. Ἡ προσευχή, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος μᾶς ἀφῆκεν ὡς ὑπόδειγμα δεήσεως, περιλαμβάνει μὲ θαυμασίαν ὀλιγολογίαν ὅλας τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου. Καταστρεπτικὴ τοῦ πνεύματος τῆς λατρείας εἶναι ἡ πληθὺς τῶν τύπων, τῆς δὲ πραγματικότητος αὐτῆς καταστροφὴ εἶναι ἡ ἀοριστία τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων. Τὸ ***πνεῦμα*** καὶ ἡ ***ἀλήθεια*** εἶναι τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς Χριστιανικῆς λατρείας, ὡς αὕτη διατυποῦται εἰς τὰς Ἱερὰς Γραφάς.

Παραλλήλως πρὸς τὴν κοινωνικὴν ἄποψιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, βαίνει ἡ ἀτομικὴ ἄμεσος σχέσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἥτις δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ διὰ μόνης τῆς ὁμαδικῆς λατρείας. Βάσις δὲ καὶ τῆς ἀτομικῆς σχέσεως ἢ λατρείας πρέπει νὰ ἦναι πάλιν τὰ δύο ἐκεῖνα — ἡ πνευματικότης καὶ ἡ πραγματικότης.

Τοῦτο διδάσκει ἡ Ἁγία Γραφή, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦτο πραγματοποιεῖ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς διδαχῆς. Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι τὰ δύο προσόντα, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν τὸ κατ' ἐξοχὴν βιβλίον τῆς ἀνθρωπότητος. Αἱ δύο αὗται ἰδιότητες καθιστοῦν τὸ κήρυγμα αὐτῆς καταληπτὸν καὶ εὐπρόσδεκτον εἰς ἀνθρώπους παντὸς βαθμοῦ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, πάσης βαθμίδος πολιτισμοῦ. Ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀφυπνίζουν τὰ βαθύτατα στρώματα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ἐξαναγκάζουν τὸ λογικὸν νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν πραγματικότητα τῆς πνευματικῆς ἀληθείας. Δὲν ὑπάρχει φυλὴ τόσον ἐξηυτελισμένη, ὥστε νὰ μὴ συγκινῆται ἐκ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου ἀναπτυσσομένου ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς. Τοῦτο βεβαιοῦν οἱ μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐργαζόμενοι ἱεραπόστολοι, καὶ τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ ἡ καταπληκτικὴ ζήτησις τῆς Γραφῆς ἐν μεταφράσει, εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας διαλέκτους τῆς ὑφηλίου.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι τὸ ἀψευδὲς κάτοπτρον, ἐν τῷ ὁποίῳ πᾶς ἄνθρωπος παντὸς αἰῶνος καὶ πάσης χώρας δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ σφάλματά του, τὴν ἀδυναμίαν του καὶ τὴν ὅλην ἁμαρτωλήν του κατάστασιν, νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ποινῆς τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν μόνην ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Εἶναι λοιπὸν τὸ ἀπαραίτητον βοήθημα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἡ δὲ παγκόσμιος ἐπιρροή, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, στηρίζεται εἰς τὸ ὅτι ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῆς τὴν παραδοχὴν καὶ τὴν συμμόρφωσιν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ἐκθέτει.

Τὸν παγκόσμιον τοῦτον ὁδηγὸν τοῦ ἀνθρώπου κατέστησαν προσιτὸν εἰς εἰς ἑκατομμύρια ψυχῶν αἱ Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι, μεταφράζουσαι αὐτὸν εἰς τὴν γλῶσσαν ἑκάστης φυλῆς καὶ ἀποστέλλουσαι αὐτὸν εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ὡς καὶ εἰς τὰς πλησιεστέρας χώρας. Ἡ πνευματικὴ αὕτη τροφὴ δὲν ἔπαυσε νὰ ἦναι ἐπίσης ζωογόνος σήμερον, ὅσον ὑπῆρξεν ἀπ' ἀρχῆς. Εἴθε ὁ Ὕψιστος νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ κατευοδώνῃ τὸ ἔργον Του, τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πιστῶν Του δούλων!

ΔΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝ ΤΗΝ Π. ΔΙΑΘΗΚΗΝ;

Ἐξ ἐνδιαφέροντος ἄρθρου, πρό τινων ἐτῶν δημοσιευθέντος, ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Νόρριτς, ἀποσπῶμεν, ὡς λίαν ἐπίκαιρα πρὸς τὸ γενικὸν θέμα τοῦ παρόντος μας φύλλου, τὰ ἑξῆς ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς μελέτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ δὲν ἦτο ἐν ἀρχῇ ἓν ἑνιαῖον βιβλίον. Εἶναι συλλογὴ βιβλίων, τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν κατὰ καιρούς, ἐν διαστήματι πολλῶν αἰώνων. Ἐν τούτοις εἷς κοινὸς σκοπὸς τὰ συνδέει ὅλα. Ὁ σκοπὸς αὐτὸς εἶναι ἡ προσέγγισις τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώ-

πους ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· εἶναι ***σκοπὸς πνευματικός,*** ἡ δὲ ἀναγνώρισις αὐτοῦ εὐθὺς ἀποκλείει τὴν ἰδέαν ὅτι εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου τούτου δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἐκτεθειμένας τὰς ἀληθείας, τὰς ὁποίας ὁ Θεός μᾶς διδάσκει εἰς τὰ ἄλλα Του βιβλία—τὸ βιβλίον τῆς Ἐπιστήμης καὶ τὸ βιβλίον τῆς Ἱστορίας, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ εἶναι ἱερά, καθότι πᾶσα ἀλήθεια ἀνήκει εἰς Αὐτὸν ὅστις εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ πνευματικοῦ σκοποῦ τῆς Ἁγίας Γραφῆς θὰ ἀπέκλειεν ἐπίσης καὶ τὰς ἀσκόπους συζητήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπησχόλησαν τὰ πνεύματα ὡς πρὸς τὴν Κοσμογονίαν, ὡς διατυποῦται εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως—συζητήσεις, κατὰ τὰς ὁποίας μία μερὶς ἠγωνίζετο νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀνακρίβειαν τοῦ κεφαλαίου τούτου, ἡ δὲ ἄλλη τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῆς ἀκρίβειαν, ὡς νὰ ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς τοιαύτης ἀκριβείας τὸ ἀξιόπιστον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ!

Τὰ τρία πρῶτα κεφάλαια τῆς Γενέσεως εἶναι ἀπαράμιλλα ὡς θρησκευτικὴ εἰκὼν καὶ ἀποτελοῦν τρανὸν παράδειγμα τοῦ πνευματικοῦ σκοποῦ τῆς ὅλης Ἁγ. Γραφῆς. Ἡ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Γενέσεως ἀφήγησις τῆς Κοσμογονίας εἶναι ἀληθής, καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπὸ τὴν μορφὴν εἰκόνος παραστατικῆς ὁμιλεῖ γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἑκάστη γενεὰ δύναται νὰ ἐννοήσῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον —πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συμβῇ, ἐὰν διατυποῦτο ὑπὸ μορφὴν ἐπιστημονικῆς ἐκθέσεως. Διότι οἱ φιλοσοφικοὶ ὅροι παύουν νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὅταν μεταβάλλεται ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἀφήγησις τῆς Γενέσεως εἶναι ἀληθής, διότι ***διδάσκει τὴν ἀλήθειαν.*** Ἡ μορφὴ τῆς ἐκφράσεως εἶναι δευτερευούσης σημασίας, ἂν καὶ ἐν προκειμένῳ εἶναι ἡ καταλληλοτάτη διὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Ὁ θέλων νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει παρὰ νὰ στραφῇ, ὄχι πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἰδίαν του καρδίαν, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς ἐκλογῆς ἄγει τὸν ἄνθρωπον εἰς πτώσεις ἐπανειλημμένας, αἵτινες εἶναι εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὴν ἀνωτέραν του φύσιν. Τοῦτο εἶναι τὸ δίδαγμα τοῦ δευτέρου κεφαλαίου τῆς Γενέσεως, ἀλλὰ δὲν περιορίζεται εἰς τοῦτο. Ὁμιλεῖ περὶ Ἑνὸς—τοῦ μόνου Τελείου Ἀνθρώπου—ὅστις ἐρχόμενος θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀρχικήν του ἀρτιότητα, καὶ περιωπήν, λυτρόνων τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπὸ τὸ στῖγμα τῆς ἁμαρτίας καὶ ὁδηγῶν αὐτήν, συγκεχωρημένην πλέον καὶ ἔνδοξον, πρὸς τὸν Θεόν.

Τὴν ἀλήθειαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν ἐκεῖ ὅπου τὴν ἐτοποθέτησεν ὁ Θεός. Οἱ θεόπνευστοι συγγραφεῖς μετέδωκαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ***ἔννοιαν*** τῆς ἀληθείας, ἣν ἠθέλησε νὰ διδάξῃ ὁ Θεός. Σκοπὸς τῆς ἀληθείας ταύτης ἦτο νὰ φέρῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν, ὄχι νὰ διαφωτίσῃ αὐτὸν περὶ θεμάτων, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἔχουν δι᾽ αὐτὸν πνευματικὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα. Τὴν θεοπνευστίαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνακαλύπτει ἡ ἰδία ἡμῶν καρδία, ἐν τῇ ὁποίᾳ διεγείρεται ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸ Θεῖον κέλευσμα τῆς Γραφῆς.

Ἡ ποικιλία τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης (τῶν ὁποίων τινὰ ἀπέβλεπον εἰδικῶς εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς ἔθνος θεοκρατικὸν) δὲν ἀπο-

κλείει τὸν ἀπώτερον γενικὸν σκοπὸν τῆς ὅλης Γραφῆς. Ἀναμέσον τῶν δημοσιονομικῶν διατάξεων καὶ νομοθετημάτων τῆς Π. Διαθήκης διακρίνεται σαφῶς τὸ γενικὸν δίδαγμα τῆς Θείας Προνοίας. Εἰκόνες τῆς παντοδυναμίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ παρεντίθενται ἀναμεταξὺ τῶν ἱστορικῶν γενονότων. Ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσωμεν τὴν πρὸς τὸν Μωϋσῆν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Ὄρει Σινᾶ καὶ τὴν συγκινητικὴν εἰκόνα τῆς Ἡμέρας τοῦ Ἐξιλασμοῦ, μὲ τὸν συμβολισμὸν τοῦ χαλκοῦ ὄφεως, ὅστις ἐσυμβόλιζε τὸν μέλλοντα νὰ ὑψωθῇ ἐπὶ σταυροῦ Σωτῆρα πρὸς ἴασιν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τοῦ δηλητηρίου τῆς ἁμαρτίας.

Τὰ ἱστορικὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης δὲν ἔχουν ὡς σκοπὸν ἁπλῶς τὸ νὰ ἀπαριθμήσουν σειρὰν συμβάντων, ἀλλὰ νὰ ὑποδείξουν τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ὁδηγήτριαν τῆς ἱστορίας καὶ τὰς κρίσεις τοῦ Θεοῦ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τῶν τε ἀτομικῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν. Ταῦτα ἐκτίθενται ἐν πλάτει εἰς τὰ Προφητικὰ βιβλία. Ἡ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἐξιστόρησις τῆς θείας ἐπεμβάσεως καὶ ὁδηγίας, τῆς Θείας κρίσεως ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους καί, μέχρι τινός, τῶν πέριξ λαῶν, εἶναι δίδαγμα πολυτιμότατον πρὸς ὁδηγίαν καὶ νουθεσίαν τῆς συγχρόνου ἡμῶν γενεᾶς εἰς τὰς ἐθνικάς, τὰς δημοσιονομικὰς καὶ τὰς ἀτομικὰς ἡμῶν ὑποθέσεις. Εἶνοι ἡ ἐτυμηγορία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς ἱστορίας ἑνὸς ἔθνους, διασωθεῖσα εἰς τοὺς τόμους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πρὸς νουθεσίαν ὅλων τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν ἀποκομίζει ὁ μελετητὴς τῆς Π. Διαθήκης, εἶναι θλιβερὰ καὶ ἀπογοητευτική, ὅσον ἀφορᾷ τὴν πορείαν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον μᾶλλον διδακτικὴ δι' ἡμᾶς. Τὴν σκοτεινὴν εἰκόνα λαμπρύνουν ὅμως πανταῦ ἀναλαμπαὶ φωτειναί. Εἰς οὐδεμίαν περίοδον τῆς ἱστορίας τῶν σφαλμάτων καὶ παραπτωμάτων τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀφῆκεν ἑαυτὸν ἀμαρτύρητον ὁ Θεός. Καὶ κατὰ τὰς σκοτεινωτέρας ἡμέρας τῶν παρεκτροπῶν τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ἀπέμενεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἓν ὑπόλοιπον πιστὸν—ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἠλία—ἐν τῷ ὁποίῳ διεσώζετο ἀμιγὲς καὶ διάθερμον τὸ ***πνεῦμα*** τῆς θρησκείας τοῦ Ἰεχωβᾶ. Ἀκόμη δὲ καὶ μετὰ τὸ σκληρὸν μάθημα τῆς αἰχμαλωσίας, ὅτε σύσσωμον τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ἀπεστράφη τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ ἐνεκολπώθη τὸν Νόμον μέχρι τυπικῆς πρὸς αὐτὸν συμμορφώσεως καὶ λατρείας, ὑπῆρξαν ψυχαὶ διητηροῦσαι τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τῆς πνευματικῆς, καθαρᾶς καὶ ἀμιάντου θρησκείας. Εἰς δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Οἰκονομίας διάστημα ἀποκαλύπτονται ἡρωϊσμοὶ ἀφάνταστοι ὑπὲρ τῆς θρησκείας τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ χαρακτῆρες εὐγενεῖς, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν δὲ τοῦ Σωτῆρος, ὡς πληροφορούμεθα ὑπὸ ταῦ Λουκᾶ, ὑπῆρχον μεταξὺ τοῦ ἀποβλέποντος εἰς κοσμικὸν Μεσσίαν λαοῦ οἱ ἐκδεχόμενοι τὴν πνευματικὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰσραήλ.

Εἰς οὐδὲν μέρος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐμφανίζεται ἡ θεοπνευστία ἐναργέστερον ἢ εἰς τοὺς Προφήτας καὶ εἰς τοὺς Ψαλμούς.

Μόνον δι' εἰδικῆς ἀποκαλύψεως ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνεπνεύσθησαν οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τούτων, ὅπως ἐκφράσωσιν ἰδέας καὶ αἰσθήματα τόσον Χριστιανικά, τόσον ἀπέχοντα τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ περιβάλλοντος αὐτῶν.

Πῶς ἄλλως νὰ ἐξηγηθῇ ἡ μέχρι γράμματος πρόρρησις καὶ αὐτῶν τῶν λεπτομεριῶν τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ Μεσσία!

Πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη χρησιμεύει καὶ ὡς πινακοθήκη εἰκόνων παραδειγμάτων, ἄλλων μὲν πρὸς ἀποφυγὴν καὶ ἄλλων πρὸς μίμησιν. Γνωσταὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Γραφῆς εἶναι αἱ ἐξέχουσαι μορφαὶ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, αἵτινες παρ' ὅλους τοὺς περιορισμοὺς τῶν γνώσεων καὶ τοῦ περιβάλλοντος τῶν χρόνων ἐκείνων, εἶχον τὴν πληροφορίαν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν περὶ τῆς πρὸς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ πνευματικῆς ὑποχρεώσεως αὐτῶν. Κατὰ τοῦτο δὲ καταισχύνουν τοὺς Χριστιανούς, οἵτινες ζῶντες σήμερον ἐν τῷ ἀπλέτῳ φωτὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀκολουθοῦσι τὸν νόμον τῆς ἰδιοτελείας, ὑπακούοντες εἰς ἐμπνεύσεις τῆς κατωτέρας αὐτῶν φύσεως. Ἀναρίθμητα εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι βιβλίον, τὸ ὁποῖον δὲν χάνει τὴν ἀξίαν του διὰ τῶν αἰώνων ἀλλὰ μᾶλλον προσαρμόζεται πρὸς τὰς ἀνάγκας κάθε γενεᾶς.

Ὁ ἰσχυρότατος ὅμως λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν ὡς Χριστιανοὶ νὰ ἀναγινώσκωμεν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην μὲ σεβασμόν, διδασκόμενοι ἐκ τῆς θεοπνεύστου αὐτῆς σοφίας, εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐτίμα αὐτήν, καὶ ἀδιαλείπτως ἐστήριζε τὴν διδαχήν Του δι' ἀναφορᾶς εἰς τὰς ῥήσεις τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν. Ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτας ἐστράφη ὅτε ὡς ἄνθρωπος εὑρέθη εἰς διαφόρους δοκιμασίας τοῦ ἐπιγείου Του βίου. Τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Πονηροῦ κατὰ τὸν Πειρασμὸν ἀπέκρουσε διὰ ῥητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐν τῇ γλώσσῃ δὲ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐξέφρασε τὰ βαθύτατα αἰσθήματα τῆς ψυχῆς Αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ τῶν Παθῶν Του. Δὲν δικαιοῦταί τις νὰ θεωρῇ πεπαλαιωμένην καὶ ἄχρηστον διὰ τοὺς Χριστιανοὺς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ἥτις ἐστήριξε τὸν Κύριον ἡμῶν εἰς τὰς ὥρας τῆς ὑπερτάτης ἀνάγκης καὶ ἐχρησιμοποιήθη ὑπ' Αὐτοῦ πρὸς νουθεσίαν τῶν ἀνθρώπων. Βιβλίον σεβαστὸν καὶ προσφιλὲς εἰς Αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς μαθητάς Του, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀχρηστευθῇ ὑφ' ἡμῶν σήμερον; Δὲν ἀντικαθιστᾷ βεβαίως τὴν Νέαν Διαθήκην· αὕτη εἶναι ἡ τελειοτέρα ἀποκάλυψις, ὁ τελειότερος ὁδηγός, τὸ ἀλάνθαστον κάτοπτρον τῆς Θεότητος περιβεβλημένης τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Διὰ τὸν Χριστιανόν, τὴν πρώτην καὶ ὑψίστην θέσιν θὰ κατέχῃ πάντοτε τὸ βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξιστορεῖται ὁ βίος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἡ διδαχὴ καὶ τὰ θαύματα Αὐτοῦ, τὰ Πάθη Του καὶ ἡ Ἀνάστασίς Του, καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἁγίου Πνεύματος διὰ τῶν Ἀποστόλων, ὑπακουόντων εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Διδασκάλου αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ κόσμου, οὐχὶ πλέον τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἀλλὰ πάσης τῆς ὑφηλίου. Τὸ βιβλίον ὅμως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ ὁποῖον τόσον ἠγάπα καὶ διαρκῶς ἡρμήνευε καὶ συνίστα ὁ Χριστός, ἂς τὸ σεβώμεθα καὶ ἂς τὸ ἀγαπῶμεν ἡμεῖς, ἂν ὄχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ χάριν Ἐκείνου!

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀείποτε ἀντετάχθη κατὰ τῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν Νεο-ελληνικὴν γλῶσσαν, ἰσχυριζομένη ὅτι τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πρωτότυπον τῆς Κ. Διαθήκης καὶ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης (ἡ λεγομένη τῶν Ἑβδομήκοντα) δὲν χρήζουσι μεταφράσεως, διότι εἶναι καταληπταὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τῆς σήμερον, καὶ ὅτι διὰ τῆς μεταφράσεως αὐτῶν ὑπεισέρχονται διαστροφαὶ καὶ ἑτεροδιδασκαλίαι. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα, τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν διὰ πολλῶν ἄρθρων ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ τοῦ ἀρχετύπου τῆς Κ. Διαθήκης καὶ ἔτι περισσότερον τῆς Μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκατάληπτα εἰς τοὺς σημερινοὺς Ἕλληνας. Ὡς πρὸς δὲ τὰς δῆθεν διαστροφὰς καὶ ἑτεροδιδασκαλίας, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπανειλημμένως ἐπροκαλέσαμεν τοὺς τὰ τοιαῦτα ὑποστηρίζοντας νὰ ὑποδείξουν ***μίαν*** κἂν διαστροφὴν τῆς ἐννοίας τοῦ πρωτοτύπου εἰς τὴν ὡραίαν Νεοελληνικὴν μετάφρασιν, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ σοφοῦ Νεοφύτου Βάμβα, ἀρχιμανδρίτου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Εἰς τὰς προκλήσεις μας ὅμως ταύτας οὐδεμία ἐδόθη ποτὲ ἀπάντησις, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δοθῇ, ἀφοῦ οὐδεμία διαστροφὴ δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ ἐπιμελὲς καὶ εὐσυνείδητον αὐτὸ ἔργον τοῦ Βάμβα.

Ἐν τούτοις, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἄλλοτε (πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας) πολλάκις ᾐσθάνθη καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην ὅπως τὰ ἱερὰ κείμενα μεταφρασθοῦν εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν διάλεκτον, ἵνα γίνουν καταληπτὰ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν.

Ἀφίνοντες κατὰ μέρος μίαν Νεο-ελλ. μετάφρασιν τῆς Πεντατεύχου, ἣν ἐξέδωκεν ὁ Ε. Β. Soncino ἐν Κων/πόλει τῷ 1547 χάριν τῶν Ἑβραίων τῆς πόλεως ἐκείνης, οἵτινες ὁμιλοῦντες μίαν Ἑλληνικὴν διάλεκτον εἶχον ἀπομάθει τελείως τὰ Ἑβραϊκά, ἐρχόμεθα πρῶτον εἰς τὴν δίγλωσσον ἔκδοσιν (ἀρχέτυπον καὶ νεοελληνικὴν μετάφρασιν) τῆς Κ. Διαθήκης, ἥτις ἐδημοσιεύθη ἐν Γενεύῃ τῷ 1638, ἐκπονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκ Καλλιπόλεως Ἕλληνος μοναχοῦ Μαξίμου τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως τῶν Κάτω Χωρῶν.

Τὸ Ψαλτήριον (κατά τε τοὺς Ἑβδομήκοντα καὶ εἰς μετάφρασιν νεοελληνικὴν) ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1643, ἐπιστασίᾳ ἑνὸς Κρητὸς μοναχοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, Ἀγαπίου ὀνόματι, ὅστις ἐγκατεστάθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1640.

Κατὰ τὸ ἔτος 1703 ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ νέα ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ Μαξίμου, ἐπιμελείᾳ Σεραφεὶμ τινος, πρῴην Ὀρθοδόξου ἱερέως. Τὸ πρόσωπον τοῦ Σεραφεὶμ καὶ ὁ πρόλογος, τὸν ὁποῖον προέταξε τῆς ἐκδόσεώς του, ἐγέννησαν τόσην δυσφορίαν, ὥστε ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης διέταξε νὰ καῇ τὸ βιβλίον. Μετὰ δύο ὅμως ἔτη ἐξεδόθη νέα ἔκδοσις ἄνευ τοῦ προλόγου. Τῷ δὲ 1710 εἶδε τὸ φῶς νέα ἀναθεωρημένη ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ Μαξίμου, βασιζομένη εἰς διορθώσεις γενομένας ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος λογίου Ἀναστασίου Μιχαήλ, ὅστις διώρθωσε τὴν

ὀρθογραφίαν καί τινα παροράματα τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως καὶ ἀντικατέστησε τὰς ἐν αὐτῇ Τουρκικὰς καὶ Ἰταλικὰς λέξεις δι' Ἑλληνικῶν. Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἐθεωρήθη καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου Φράγκε (Francke), βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ Λιβερίου Κωλέττη, Ἀθηναίου ἐγκατεστημένου ἐν Βενετίᾳ. Ἡ πολύγλωσσος ἔκδοσις τῆς Λειψίας τοῦ 1751 περιέχει τὴν Νεοελληνικὴν ταύτην μετάφρασιν τοῦ Μιχαήλ.

Ἡ πρώτη Νεο-ελληνικὴ μετάφρασις τῆς Κ. Διαθήκης, ἣν ἐδημοσίευσεν ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία (1810), ἦτο ἡ δίγλωσσος (ἀρχαία καὶ νεοελληνικὴ) ἔκδοσις τοῦ Μαξίμου, ὡς αὕτη διωρθώθη ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ πρὸ 100 ἐτῶν. Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἐπισήμως ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ τότε Οἰκουμ. Πατριάρχου Κυρίλλου. Τῷ 1814 ἡ μετάφρασις αὕτη, μέ τινας διορθώσεις, ἐστερεοτυπήθη καὶ κατόπιν ἐπανειλημμένως ἀνετυπώθη. Μία τῶν ἀνατυπώσεων τούτων ἐγένετο ἐν Πετρουπόλει τῷ 1817 ὑπὸ τῆς Ρωσσικῆς Ἁγιογραφικῆς Ἑταιρίας.

Τῷ 1819 καὶ πάλιν τῷ 1824 ἡ Βρεττανικὴ Β. Ἑταιρία ἐξέδωκε νέαν ἀνατύπωσιν τῆς διγλώσσου ἐκδόσεως τοῦ 1810, καὶ τῷ 1822 νέαν διωρθωμένην ἔκδοσιν μόνης τῆς μεταφράσεως.

Τῷ 1824 ἡ Ἰόνιος Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐξέδωκεν ἐν Κερκύρᾳ τὸ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, «δίγλωττον ἁπλο-ελληνικὸν καὶ ἀλβανητικόν,» ὡς λέγει ἡ προμετωπίς. Τῷ δὲ 1827 ἐξεδόθη ὁλόκληρος ἡ Κ. Διαθήκη Νεο-ελληνιστὶ καὶ Ἀλβανιστὶ μὲ χαρακτῆρας ἑλληνικοὺς (εἰς Τοσκικὴν διάλεκτον), ἥτις ἔκτοτε ἐπανειλημμένως ἀνετυπώθη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1819 ὁ Ἱλαρίων, τότε ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ βραδύτερον Μητροπολίτης Τιρνόβου, ἀνέλαβε νὰ ἐκπονήσῃ Νεο-ελληνικὴν μετάφρασιν ὁλοκλήρου τῆς Βίβλου (ἐκ τῆς Μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα, ἐκδ. Βενετίας τοῦ 1687, καὶ ἐκ τοῦ παραδεδεγμένου κειμένου —textus receptus—τῆς Κ. Διαθήκης). Ἡ μετάφρασίς του ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Σινᾶ καὶ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, τοὺς ὁποίους ὥρισε πρὸς τοῦτο ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Ὅτε ὅμως ἐτελείωσεν ἡ ἡ ἀναθεώρησις, εὑρέθη ἀδύνατος ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ἔργου εἰς τὰ Πατριαρχικὰ τυπογραφεῖα καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῇ ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῶν Ἄγγλων ἑλληνιστῶν Renouard καὶ Platt. Οὗτοι, ἐξετάσαντες τὴν μετάφρασιν καὶ εὑρόντες αὐτὴν πολὺ παραφραστικὴν καὶ ἀπομακρυνομένην τῆς κυριολεξίας τοῦ ἀρχετύπου, ἐπέφερον διορθώσεις τινάς, ἀλλ' ἡ ἐκτύπωσις μετ' ὀλίγον ἐσταμάτησε λόγῳ τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ Ἱλαρίωνος. Τὸ οὕτω διωρθωμένον κείμενον τῆς μεταφράσεως τοῦ Ἱλαρίωνος εἶχε φθάσει μέχρι τέλους τοῦ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου· διὸ καὶ ἐξεδόθη τοῦτο χωριστὰ ὑπὸ τῆς Βρ. Β. Ἑταιρίας (ἔτος 1827). Ἡ δὲ ἄθικτος μετάφρασις τοῦ Ἱλαρίωνος ὁλοκλήρου τῆς Κ. Διαθήκης ἐξεδόθη τὸ ἑπόμενον ἔτος εἰς δύο ἐκδόσεις, τὴν μίαν ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀρχετύπου καὶ τὴν ἑτέραν ἄνευ αὐτοῦ. Ἐπίσης ἡ μετάφρασις τοῦ Ψαλτηρίου ὑπὸ τοῦ Ἱλαρίωνος ἐδημοσιεύθη ὁμοῦ μὲ τὴν Μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα. Τῷ δὲ 1831 ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῆς Γενεύης ἐξέδωκε νέαν ἔκδοσιν τῆς Κ. Διαθήκης τοῦ Ἱλαρίωνος.

Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω μεταφράσεις ἦσαν εἰς τὴν «κοινὴν» ἢ καθομιλουμένην Νεο-ελληνικήν. Ἡ μετάφρασις τοῦ Ἱλαρίωνος ἦτο κάπως περισσότερον ἀπηλλαγμένη ξενικῶν λέξεων καὶ δημωδῶν ἐκφράσεων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἶχεν οὐκ ὀλίγας τοιαύτας ἐλλείψεις καὶ ἐπὶ πλέον δὲν ἠκολούθει πιστῶς καὶ ἐπακριβῶς κατὰ λέξιν

τὸ πρωτότυπον κείμενον ἀλλ᾽ ἦτο μᾶλλον παράφρασις ἐπεξηγηματική. Ἐγένετο ὅθεν αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη μιᾶς πιστῆς κατὰ λέξιν μεταφράσεως εἰς Νεοελληνικὴν ἁπλῆν μὲν ἀλλ᾽ ὁπωσδήποτε καθαρεύουσαν, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ κράτους, ἤρχισε νὰ ἐξελίσσηται εἰς νέον ρυθμόν.

Διὰ τοῦτο ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῷ 1831 ἀνέθεσεν εἰς τριμελῆ ἐξ Ὀρθοδόξων λογίων ἐπιτροπήν, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Νεοφύτου Βάμβα, Σ. Τυπάλδου καὶ Ν. Ἰωνίδου, τῇ συμπράξει τῶν Ἄγγλων ἑλληνιστῶν Λήβς (Η. Leeves) καὶ Λάουνδς (I. Lowndes), γραμματέως τῆς Ἰονίου Βιβλ. Ἑταιρίας, νὰ ἐκπονήσωσι νέαν ἐκ θεμελίων μετάφρασιν ὁλοκλήρου τῆς Βίβλου. Ἐκ τῆς μεταφράσεως ταύτης ἐξεδόθη ἡ Πεντάτευχος καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τῷ 1833, ὁ Ἡσαΐας τῷ 1834, τὸ Ψαλτήριον τῷ 1835, Ἰώβ, Παροιμίαι, Ἐκκλησιαστὴς καὶ Δανιὴλ τῷ 1836, καὶ ὁλόκληρος ἡ Π. Διαθήκη τῷ 1840.

Τῷ 1838 ὁ Βάμβας καὶ ὁ Λήβς ἤρχισαν τὴν μετάφρασιν τῆς Κ. Διαθήκης καὶ αὕτη ἐξεδόθη τῷ 1844. Εἰς τὸ β´ τμῆμα τοῦ ἔργου, ἀπὸ τῆς Πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῆς μέχρι τῆς Ἀποκαλύψεως, εἶχον ὡς συνεργάτην τὸν Χρ. Νικολαΐδην Φιλαδελφέα. Ἡ πρώτη ἔκδοσις ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Βιβλ. Ἑταιρίας τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως ὁλοκλήρου τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶδε τὸ φῶς κατὰ τὸ ἔτος 1851, ἔκτοτε δὲ ἡ Ἑταιρία ἐξέδωκε πολλὰς ἀνατυπώσεις τῆς μεταφράσεως ταύτης, ὁλοκλήρου τε καὶ κατὰ τεύχη, εἰς διάφορα σχήματα. Ἡ τελευταία τῶν ἐκδόσεων τούτων εἶναι ἡ δίγλωσσος τοῦ 1921 τῆς Κ. Διαθήκης (μὲ τὸ ἀρχέτυπον καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ Βάμβα εἰς παραλλήλους στήλας), ἐκδοθεῖσα τῇ αἰτήσει τοῦ ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Κατ᾽ αὐτὰς δὲ ἀνατυποῦται ἐπιμελείᾳ τοῦ Δόκτωρος Κίλγουρ (Kilgour), διευθυντοῦ τῶν ἐκδόσεων τῆς Β. Β. Ἑταιρίας, ὁλόκληρος ἡ Νεο-ελληνικὴ Βίβλος εἰς μέγα σχῆμα διὰ τὸν ἄμβωνα.

Βεβαίως ἡ μετάφρασις τοῦ Βάμβα θὰ ἠδύνατο σήμερον νὰ ἀναθεωρηθῇ ἔν τισιν ὡς πρὸς τὸ λεκτικὸν αὐτῆς· διότι λέξεις τινές, αἵτινες ἦσαν ἐν χρήσει πρὸ 100 ἐτῶν, ὅτε ἐξεπονήθη ἡ μετάφρασις αὕτη, ἀντικατεστάθησαν ἤδη δι᾽ ἄλλων ἐν τῇ σημερινῇ γραπτῇ γλώσσῃ. Ἀλλ᾽ ἀπὸ ἀπόψεως εὐσυνειδησίας καὶ πιστότητος περὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐννοιῶν τοῦ ἀρχετύπου τὸ ἔργον τοῦ Βάμβα εἶναι ἀληθῶς μνημειῶδες καὶ θὰ ἀποτελῇ ἐσαεὶ πρότυπον διὰ πᾶσαν ἐν τῷ μέλλοντι μετάφρασιν τῆς Ἱερᾶς Βίβλου εἰς τὴν λαλουμένην καὶ γραφομένην Ἑλληνικήν.

Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν μέγιστον φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Βρεττανικὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν, ὄχι μόνον διότι ἐφρόντισε νὰ θέσῃ εἰς χεῖράς μας τὸν Θεῖον Λόγον εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣν ἐννοεῖ ὁ λαός, ἀλλὰ καὶ διότι ἄνευ τῆς Ἑταιρίας οὐδὲ τὸ ἀρχέτυπον τῆς Κ. Διαθήκης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ εἴχομεν κατὰ τὰ τελευταῖα 100 ἔτη. Ναὶ μὲν τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον κατὰ τὸ ἔτος 1904 καὶ ὁ σύλλογος «Ζωὴ» τῷ 1929 ἐξέδωκαν τὸ πρωτότυπον τῆς Κ. Διαθήκης· (1) ἀλλ᾽ αἱ ἐκδόσεις αὗται ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ ἀντιτύπων ἦσαν ὅλως ἀνεπαρκεῖς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως τυπογραφικῆς καὶ βιβλιοδετικῆς πενιχραὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐκδόσεις τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας. Καὶ εἶναι εὐχάριστον ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἀνεγνωρίσθη ἐν Ἑλλάδι τὸ πολύτιμον, εὐσεβὲς καὶ ἀφιλοκερδὲς ἔργον τῆς Ἑταιρίας ὑπό τε τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους.

(1) Ἐπίσης ἡ Βασίλισσα Ὄλγα τῷ 1900 ἐξέδωκε τὸ πρωτότυπον καὶ μετάφρασιν τῶν 4 Εὐαγγελίων, ἐπιμελείᾳ τοῦ καθηγητοῦ Πανταζίδου, καὶ ὁ σύλλογος «Ἀνάπλασις» τὸ αὐτὸ ἔτος μίαν ἑρμηνευτικὴν παράφρασιν τοῦ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου.